

naša luč

1992
januar
1

hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti

Župančič, Duma

v postojnski jami

Op. Opisi poti po Sloveniji so bili v prejšnjem letu vpleteni v rubriko Moja zdomska fara. Letos bodo pa objavljeni posebej. Nadaljujemo z izletom v Postojno.

Vozim se na vlakcu po Postojnski jami. Nekam hladno je, 8° C. Zato sta si dva izletnika pri vходу spodila zelene pelerine. No, pa ni prehudo.

V začetku poti je videti reko Pivko, kasneje pa ne več: spusti se v globlje rove. Ta je na svoji poti na Planinsko polje izdolbla teh 20 kilometrov podzemskih prehodov.

Zavem se, da je Postojnska jama ena največjih slovenskih znamenitosti, po kateri je Slovenija znana po vsem svetu. Vozimo se po suhih prostorih, ki jih je s površja pronicujoča deževnica okrasila z nešteto vilnimi sigastimi kapniki in zastori.

S kakšno domišljijo so odkrivatelji poimenovali te prostore: Velika dvorana, Gotska dvorana, Plesna dvorana, Kristalni rov, sigaste ponvice, kapnik „baldahin“, Male jame, Tiha in Kristalna dvorana, Koncertna dvorana, visoka 50 metrov, ki ima prostora za 10.000 ljudi.

Stopimo z vlaka in se napotimo naprej peš. Čez Veliko goro (Kalvarijo) nekoliko navzgor in v velikem ovinku navzdol in nazaj. Medtem nam vodnik pripoveduje nekatere zanimivosti. Angleškima obiskovalcema razlaga angleško govoreči vodnik, francoski skupini francosko govoreči, dva Italijana pa poslušata najprej enega, potem drugega.

Šele danes zvem, da so zgornji kapniki (stalaktiti) votli, spodnji (stalagmiti) pa polni. Seveda, saj ko bi bili stalaktiti polni, ne bi mogla skozi njih pronicati voda in kapljati na tla, kjer oblikuje stalagmite.

Zračenje celotnega podzemnega prostora je naravno, se pravi, jama nima nikakršnih umetnih prezračevalnih naprav. Je pa prezračevanje za močne žarnice preslabotno in čeprav uporabljajo za razsvetljavo najboljše halogenke, te redno le malo časa vzdržijo.

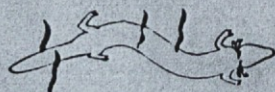
Precejšnja težava je mah, ki začne ob veliki toploti rasti po stenah in stropu in ki ga je treba odstranjevati. Veliko toplote se nabere takrat, ko obiše jama mnogo obiskovalcev, ker gorijo močne žarnice po več ur na dan, tudi če ob vsakem obisku le za malo časa. Mah odstranijo pozimi s posebnimi tekočinami, ne morejo ga pa, kjer je strop previsok.

Vodnik opozarja na razne kapniške oblike in potrka na dva kapnika, ki pojeta v intervalu kukavičjega petja.

Z Velike gore se spustimo čez Ruski most v Lepe jame. Barva njihove sige je izredno čista. Na koncu Ruske jame se pot obrne v Zimsko dvorano s snežnobelo sigo.

Vračamo se pod Ruskim mostom, mimo stebra „briljanta“, mimo Pisane in brezimne jame ter mimo „zastora“, ki je najznamenitejša tvorba podzemlja: to vedno fotografirajo za na prospekte za Postojnsko jamo. Najlepši je rov Lepih jam, dolg pol kilometra, najbolj je poln kapniških tvorbo.

Tik pred koncem pešpoti dospemo do umetnega bazena s človeškimi ribicami (Proteus). Ta repata

dvoživka kraškega podzemlja je majhna, dolga kvečjemu 30 centimetrov, njena koža je brezbarvna oziroma barve človeške kože — odtod tudi ime — je slepa, a svetlobo dojema s kožo, na drobnih nožicah spredaj ima po tri prste, zadaj po dva. Kakšnih deset jih tukaj hodi ali plava po vodi. Po šestih mesecih jih zamenjajo z drugimi človeškimi ribicami. Stalno jim dolivajo deževnico.

Vlasec nas spet pelje k izhodu. Prevozili in prehodili smo tri kilometre. Vsi tukajšnji podzemski prostori ležijo skoraj v isti višini, tako da se ni treba naporno spuščati navzgor in navzdol.

Vtisov je vse preveč in treba bi si bilo vzeti več dni za občudovanje te božje lepote.

Tudi drugod po svetu imajo podzemске jame, kjer je pač apnenčast svet. Največja je Mamutska jama v ZDA, ki ima 240 kilometrov rorov. Daljše kot Postojnska so še nekatere druge ameriške in avstrijske jame.

on

bo še

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Na Veliki planini.
(Mirko Kambič)

naša luč

Bog te živi, neodvisna Slovenija!

Dolgo smo čakali na Slovenijo kot samostojno in neodvisno državo. Predolgo. Tisoč štiristo let. Ko bi se prej osamosvojili, bi bilo naše zemlje trikrat toliko, kot je zdaj.

Tudi zdaj ni bilo lahko. A se je zgodilo. Srečni moramo biti, da živimo v času, ko se nam je tisočletna sanja uresničila. Kaj bi dal marsikateri naših prednamcev, ko bi smel doživeti to srečo!

Da se je sedaj nekaj končalo, je kajpada le en vidik naše zgodovine. Drugi je, da se vse še le prav začne. Smo čisto na začetku. Po zaslugi 45-letnega partijskega enoumja.

Tujina bo imela odslej več zaupanja v nas, saj smo postali država, s tem pa nehali biti privesek Jugoslavije. Pripravljena bo vlagati denar v naša podjetja in nam odobravati posojila, ki jih nujno potrebujemo. Seveda pa ne bomo Slovenije razprodali tujcem. Za nobeno ceno.

Tudi bo odslej lažje sklepati mednarodne kupčije, ker bo porok za sleherno od njih naša republika. Ko si bomo z bivšo Jugoslavijo razdelili dolgove in prihodke, bomo poravnali tudi vse svoje mednarodne dolgove.

Dogovarjanja in sklepanja s tujino bo seveda še na pretek. A s tem se bo počasi urejevalo naše gospodarstvo in vse, kar je z njim v zvezi: inflacija, brezposelnost, stečaji podjetij, upadanje življenjske ravni ipd., kar je življenjskega pomena, saj so nekateri naši rojaki že na meji preživetja.

Čaka nas pa še drugo delo: prezračevanje slovenskega prostora. Partija se je sicer prekrstila, ni pa še prenehala s svojim pogubnim delovanjem. Zadnji čas so se ji v gonji proti dozdevni nevarnosti klerikalizma, ki ga seveda nikjer ni, pridružili še Slovenski demokrati.

— — —

Kljub vsemu smo z mednarodnim priznanjem samostojne in neodvisne Slovenije prispele do začetka. Sedaj bo treba naprej. Slovenski kristjani bomo skušali pri tej poti odločilno sodelovati.

pismo iz don Kamilovega mlina

skozi carino in „carino“

Veliko stvari gre mimo nas neopazno. Sem in tja se pa kaj zatakne — takrat naš dan močneje doživimo, ostane nam v spominu. Včasih je to kaj lepega, drugič pa kaj neprijetnega, kar nam zareže globoko v dušo, da je dan pokvarjen.

Petek je bil tak dan. Ne zato, ker je bil petek — za mnoge moderne vražjeverne ljudi je petek slab začetek in sploh slab dan; gorje če je isti dan še 13. v mesecu! — ampak pre-

prosto zato, ker sem imel določene opravke in sem se pri tem srečal z določene vrste ljudmi.

Moral sem na carino. Urejanje carinskih zadev ni najbolj prijetna stvar in treba se je oborožiti s precejšnjo mero potrpežljivosti.

Prvo majhno presenečenje je bila zasoljena taksa za parkiranje. Uslužbenec me je potolažil, da dobim zato bon za majhen prigrizek. Kaj čem z njim? sem si mislil, a kmalu mi je postalo jasno, kakšen smisel ima tisti bon.

Najprej sem moral dobiti uvoznika, čeprav sem robo sam uvozil. Potem špediterja. Ta mi je pojasnil, kako bo šla stvar naprej, kaj vse moram urediti in katere obrazce izpolniti.

„Tamle okrog treh bo vse urejeno.“

„Uh!“

„Nič ne pomaga! Počakati morate. Še dobro, da boste uredili vse v enem dnevu. Navadno traja to dva do tri dni.“

Po vsem letanju se mi je pivo prileglo. Šli smo — dva uslužbenca in jaz — v prostor, ki je nekakšna napol samopostrežna restavracija. Prostor je bil nabito poln. Skoraj sami moža-

ki. Seveda niso molčali, ampak živahno, sem in tja burno govorili v več jezikih, samih jugoslovanskih, tudi slovenskem, pri čemer ni bilo stavka brez bolj ali manj sočne kletve in prostaškega izraza. (Videti je, da so imeli vsi Slovenci slabe učitelje slovenščine, saj bi sicer morali vedeti, da teh „okrasnih“ besed, kletev, naš pravopis ne dovoljuje.) Čakanje pač utruja in zdi se, da čas hitreje in lepše mine, če se malo pridušiš.

Oddal sem listek za tri piva. Hitro sem bil na vrsti, tudi vljudno postrežen. Dobil sem prvi vrček in ga dal enemu od svojih spremljevalcev. Potem sem čakal še na ostala dva. Nič in spet nič. Končno sem vprašal — vmes je natakarica postregla že več drugim — kdaj bom dobil še ostala dva vrčka.

„Saj ste plačali samo enega.“

„Ne bo držalo,“ sem pojasnil in vprašal, koliko stane vrček piva.

„24 tolarjev.“

„Jaz sem vam pa dal listek za 72 tolarjev, torej za tri vrčke.“

Nekaj časa je iskala listek, potem pa, ko ga ni našla, odrezano rekla: „Jih bom pa iz svojega plačala.“

„Ne boste jih,“ sem odgovoril za

GAŠPER JE PRINESEL ZLATO. Zlato predstavlja denar, naš denar, našo novo hišo in vrt, naš IBM in našo zlatnino. Mogoče smo postali sužnji tega, kar imamo. Usužnjeni smemo in moramo biti samo Bogu. Vse ostalo mora služiti temu „suženjstvu“.

MIHA JE PRINESEL KADILO. Duhovnik kadi Bogu. Hišo pokadimo zato, da jo izročimo v božje varstvo. „Kadimo“ pa, žal, tudi drug drugemu in sebi: drugim, da od njih dobimo, česar bi brez „kajenja“ ne dobili; sebi, da se povzdignemo. A kajenje bi moralo ostati pridržano samo Bogu.

BOLTEŽAR JE PRINESEL MIRO. Miro so Judje uporabljali za balzamiranje. Jožefa in Marijo je morala mira spominjati, da bo Jezus umrl. Tudi nas bi morala. Prav je, da se življenja veselimo. Ni pa prav, če pozabljamo, da bo nekoč treba k Bogu.

Trije odrasli so se v kuhinji pogovarjali, kaj bi storili ob nenadni nevarnosti, otroci so se pa na tleh igrali. Vsi trije so rekli, da bi najprej rešili otroke.

Nenadoma je razneslo varnostni ventil neprodušno zaprtega lonca. V hipu so odrasli trije iz kuhinje zbežali. V njej so ostali samo otroci, ki so se na tleh igrali.

čuda še precej mirno, „ker sem plačal tri.“

Poklical sem blagajnika in ta je potrdil, da sem res plačal tri vrčke. Potem mi je brez besed dala še oba vrčka. Ni se opravičila, kot da je bilo vse v najlepšem redu in prav.

Seveda se ni ves prizor odigral neopazno. Slišati je bilo nekaj pripomb, da se to ni zgodilo prvič. Res se natakariča pri večnem hitenju kaj lahko zmoti, težko se je pa sprijazniti s tem, da se ji ne zdi vredno, da bi se opravičila, čeprav je bilo s pričami potrjeno, da se je zmotila.

— — —

Te dni si voščimo srečno novo leto. Ko sem doživil to, kar sem pravkar opisal, sem sam pri sebi rekel: „O Bog, obvaruj me v novem letu teh potov in zapletenosti, če pa že mora jo biti, me oboroži z veliko mero potrpežljivosti, da ostanem pri vseh teh predpisih — ki nikomur nič ne koristijo (razen da zaposlujejo veliko ljudi), zapravijo gore papirja in strankam parajo živce — miren in dobre volje.“

Druga želja ob novem letu pa je, da bi našel vsak dan čas tudi zanj, ki vodi moja pota proti nebesom. Nekoč bo treba spet skozi carino, sem se za trenutek zamislil. Gorje, če bodo tudi tam takšne sitnosti, kot so bile tukaj.

Seveda pozna tudi božja admini-

stracija carinske predpise, uvoznike, špediterje in carino. Le čakanja tam ne bo. Pa tudi takih čudnih natakarič ne.

Predpisi nebeške carine imajo drugačna imena: božje zapovedi in božja beseda, pogovor z Bogom in studenci božjega življenja (zlasti maša in obhajilo), dejanja krščanskih kreposti (dobrota, skromnost, pravičnost, delavnost, iskrenost . . .) in dobra dela. Nebeški prevozniki, špediterji in cariniki so pa naši bratje in sestre, ki so nas na poti v večnost prehiteli: svetniki in svetnice.

In kako je s pripravo na tisti prehod? Otroci mi ponovno iskreno povedo, da zjutraj nimajo več časa za molitev. Kako malo ga imajo potem najbrž šele odrasli. In za branje svetega pisma. In za nedeljsko mašo. In za spoved. In za apostolsko delo. In za . . .

V novem letu bo le prav, da spet pre-

gledamo vse to in uredimo papirje za nebeško carino. Kasneje, ob carinskem pregledu na koncu, nam bo prihranjenih veliko sitnosti. Pa tudi sedaj bomo bolj mirni in zadovoljni, saj bomo videli, da postajamo bolj človeški in manj razdražljivi, bolj skromni in manj ponosni, bolj darežljivi in manj egoisti.

Na koncu poti nas čaka obvezna „carina“. Skoznjo bomo prišli samo z iskreno vero in dobrimi deli. Za vse ostalo je uvoz prepovedan in nemo goč, ker „šmugljanja“ tam ne pozna jo. Tam se končno začne svet pravice in svetosti.

Ob uresničevanju gornjih misli bo to leto srečno, ker bo preživeto z Bogom. Brez žegna z nebes bo pa prazno. Naj nam dá Gospod v novem letu mnogo blagoslova, želi vam in sebi

vaš don Kamilo

človek je skrivnost

Verujem. Ta beseda odloča o vsem mojem življenju. Kdo sem? Od kod, zakaj in čemu sem? Ali res lahko verujem, zaupam? Kaj naj verujem in komu smem verjeti in zaupati?

Že majhen otrok odrasle kar naprej sprašuje. Na vse „zakaj“ otrok odrasli nikdar ne najdejo vseh „zato“. Starši sami ob teh vprašanjih pogosto čutijo, da marsikaj, kar se jim je doslej zdelo samoposebi umevno, dejansko ni tako.

Mladi fantje in dekleta začno v svoji starosti odkrivati lastni jaz. Svoje življenje hočejo sami oblikovati. S protesti postavljajo svet odraslih pod vprašaj.

Mnogi starši začutijo ob kritiki svojih odraščajočih otrok negotovost. Kaj od našega življenjskega sloga še ostaja? Kaj lahko izročimo naprej? Po čem se lahko usmerjamo? Na kaj se lahko opremo? Kje lahko najdemo dokončni smisel svojega življenja?

Vprašanje o življenjskem smislu se postavlja vsakemu človeku drugače. Lahko se pojavi kot vprašanje o sreči. Srečo doživljamo na najrazličnejše

načine, a sreče je lahko brž konec. Kakšen smisel ima potem življenje?

Še močnejše se pojavlja vprašanje o smislu bivanja ob trpljenju. Kakšen smisel ima trpljenje nedolžnih ljudi, ki si ga niso z ničimer zaslužili?

In končno doživljanje smrti. Kaj je po smrti? Kam grem? Kaj od vsega tega, za kar sem se trudil, ostane?

Človek ostaja nazadnje sam sebi vprašanje in globoka skrivnost. To je njegova veličina in njegova beda. Njegova veličina, ker ga vprašanje o samem sebi loči od stvari, ki kratko malo obstajajo. Človekova veličina je v tem, da se sam sebe zaveda in da svojemu življenju svobodno določa smer. Ta veličina je obenem njegovo breme. Življenje mu ni samo dano, ampak mu je tudi naloženo: sam ga mora oblikovati, sam vzeti v roke. Skupaj z življenjem mu ni neposredno dan tudi smisel tega. Njegovo življenje je zato pot v nepredvidljivo.

Človek si je dolžan odgovora. Kaj sem? Od kod prihajam? Kam grem? Čemu sem na svetu?

kaj pravi znanost?

Mnogi pričakujejo odgovor na svoja vprašanja od sodobnih znanosti. Napredek, ki so ga dosegle moderne znanosti, je neovrgljiv. Te so rešile mnogo vprašanj, na katera prejšnja stoletja

niso imela odgovora. To znanje je omogočilo narediti s pomočjo moderne tehnike človekovo življenje mnogo bolj prijetno kot včasih. S stroji je uspelo človeku delo olajšati, mnogo bolezni ozdraviti, življenjsko dobo znatno zvišati in podobno.

Vendar se nam obenem vedno jasneje kaže tudi druga plat napredka. Znanost in tehnika nam ne pomagata samo reševati težave, ampak obenem ustvarjata nove: uničenje okolja, razosebljanje medčloveških odnosov, vedno večja naglica in s tem naraščajoča telesna in duševna preobremenjenost. Napredek lahko celo uniči vse življenje na zemlji.

Odgovora na vprašanje o zadnjem človekovem smislu od znanosti ne moremo pričakovati, to presega njene zmožnosti.

kaj pravijo svetovni nazori?

Za razliko z znanostmi skušajo dati človeku celotni pomen sveta in človeka svetovni nazori. O sebi menijo, da njihov pogled odgovarja znanstvenim spoznanjem in prekaša „zastarele“ kr-

ščanske verske predstave. A na znanost se ne morejo sklicevati: znanost namreč odgovarja vedno le na posamezna vprašanja in nikdar ne pride do spoznanja končne podobe sveta, marveč mora biti odprta za vedno nova vprašanja in spoznanja. Svetovni nazori hočejo nuditi preveč, s tem pa nudijo premalo.

Posebnega pomena so danes politični svetovni nazori. Slehernik je odvisen od drugih. Odgovor na vprašanje o našem osebnem smislu je zato ozko

povezan z uresničevanjem pravičnega družbenega reda za vse. Vendar je napak, če si kakšen svetovni nazor domišlja, da je našel zadnji odgovor na vprašanje o smislu življenja. Tudi ko bi postala družba popolnoma urejena, bi še vedno ostalo vprašanje o smislu življenja poedinca.

iskati bo treba drugje

Tako znanost kot politični svetovni nazori nam ne morejo odgovoriti na vprašanje o smislu človekovega življenja. Ne eden ne drugi o tem ne vedo ne kod ne kam. Prav v tej nevednosti obstaja kriza naše dobe. Dvom in obup se širita. Posebno mladi čutijo grozno praznino. Proizvodnja, poraba, blaginja same še zdaleč ne rešijo vseh težav. Človek potrebuje sicer kruha, a ne živi samo od kruha, pa tudi ne samo od dela, zabave in protestov. Človek je več. Potrebuje ljubezni, smisla in upanja. Noče samo več imeti, marveč hoče tudi več biti.

Tisočletja dolgo so dajale ljudem odgovor na vprašanje o smislu življenja razne vere. Ta odgovor se je odražal v celotnem življenju nekega naroda in posameznika od rojstva do smrti. Vere

dalje na strani 28?

misli mladih

odprto pismo dragemu Bogu

Predrzna sem. Tebe, moj Bog, kličem na odgovor. Sprašujem te: „Zakaj si me ustvaril?“ Morala bi biti podobna tebi, utelešena dobrota in ljubezen, pa nisem.

Imam preveč velikih napak. Najhujša je lenoba. Danes sem na izpitu padla, spet en polom več. Koli-ko jih bo še? Zakaj sem hotela nadaljevati šolanje, da tako kradem lačnim kruh izpred ust?

Ali sem sploh kdaj v življenju naredila kaj koristnega? Presedam se s stola v naslonjač, berem knjige, poslušam plošče, grem ob nedeljah k maši in v kino, grem k verouku, se prijazno smehljam starejšim ljudem in se z njimi pogovarjam — to je pa vse.

Mar bom večno tako živela? Kje je moje pravo mesto? Imam velike želje in delam načrte, pa se vse podre. Ob tem postajam vedno bolj črnogleda. Sama sebi pravim: popravi se! Kako naj se popravim? Šibka sem.

Sanjam o fantu, s katerim bi okusila pravo, čisto ljubezen. Pri tem se pa zavedam, da nisem privlačna. Ostala bom sama. Varovala bom otroke svojim sestrām in bratu in tako mi bo minilo življenje.

Zakaj te je Bog ustvaril? Iz neskončne ljubezni. In te ima prav tako neskončno rad. Ustvaril te je zato, da te bo vekomaj osrečeval.

Da imaš napake, je razumljivo. Kdo jih pa nima? Tudi ti je res, da moraš — tako kot vsi ljudje — postajati vedno bolj Bogu podobna, vedno bolj dobra. Popolna dobrota človeka je svetost. Do te se pa gre po korakih, počasi.

Ali bo kdaj drugače? Ali se bo spremenilo na boljše? Ne vem. Bojim se prihodnosti, ki bi bila podobna sedanjosti, zakaj tudi brezskrbno življenje je moreče, težko. Imam premalo močan značaj in premalo volje, da bi bilo ob vsem tem premišljanju potem kaj drugače.

Lenobe in površnosti bi se rada znebila. Mislim pa, da se takih napak rešiš samo z aktivnim delom. Zaradi tega bi želela kam odpotovati, postati služkinja, pomočnica pri bolniku ali kaj podobnega. Letos malo bolj aktivno sodelujem pri mladinskem verouku, vendar se mi zdi, da je moja aktivnost drugim nepotrebna.

Obračam se na vas s prošnjo, da mi svetujete v teh mojih težavah.

Lucija

No, nekaj dobrega in koristnega narediš, to je možno razbrati že iz tega, kar omenjaš. A sem prepričan, da narediš še več dobrega, česar pa v svoji črnogledosti ne vidiš.

Kot svojo glavno napako omenjaš lenobo. Praviš tudi, da delaš načrte, ki se ti pa podirajo. In vendar bi ti svetoval, da začneš s tem, z načrti. Dan za dnem. Vsako jutro si napiši urnik za tisti dan. Ne zidaj pri tem

gradov v oblake, ampak odloči se za majhne, drobne stvari. Za takšne, ki jih boš z nekaj dobre volje lahko uresničila. Takšna dejanja bodo v tebi po eni plati ustvarjala pogum, po drugi pa utrjevala voljo. Kasneje bodo prišla na vrsto težja dejanja. A hiti počasi! Ne prenašli se, ker ti utegnejo pretežka začetna bremena, ki jim ne boš kos, vzeti voljo za nadaljevanje te poti.

Za aktiviranje svojih sposobnosti ti pa ni treba nikamor potovati. Prepričan sem, da boš na svojem mestu in pri svojem delu — sedaj je to šolanje — našla dovolj priložnosti za aktivnost. Pa še to je: kamor koli bi šla, vedno bi nesla s seboj sebe.

Seveda vpleti v svoj načrt tudi molitev. Skušaj utrjevati v sebi prepričanje, da te ima Bog rad, da zanj nisi številka, da je pri tebi in s teboj, da ti hoče pomagati in da ti bo pomagal, če se boš povezovala z njim, če ga boš prosila za pomoč.

Ali boš ostala sama ali ne, ne vem. Tu bo božja pomoč še bolj potrebna, ker si sama še bolj nemočna kot pri ostalih stvareh.

Pa še nečesa prosi ljubelega Boga: da bi ti dal več optimizma.

Sprejmi lep pozdrav!

ab

kdo je hipi

Plah fant je prišel v psihiatrovo ordinacijo. Kadil je marihuano, nosil veliko verižico, zvonaste hlače z obrabljenimi robovi in lase do ramen.

Psihiater mu pravi: „Trdiš, da nisi hipi. S čim razložiš potem svojo obleko, lase in marihuano?“

„Zato sem tukaj, da to ugotovim, gospod doktor.“

Kdor veliko ve, je učen.

Kdor pozna ljudi, je moder.

Kdor pozna samega sebe, je razsvetljen.

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

NOVE KNJIGE CELJSKE MOHORJEVE DRUŽBE

Celjska Mohorjeva družba je izdala tri zanimive knjige: France Pibernik je pripravil nov izbor Balantičevih pesmi **TIHI GLAS PIŠČALI**, opremljen le s kratkim življenjepisom in slikovnim gradivom, Taras Kermauner razpravo o Balantičevi poeziji **OGENJ, KI PREČIŠČUJE**, tretja novost pa je **JUTRO POZABLJENIH**, to je zbirka 21 piscev, ki so bili pobiti ali so padli med vojno ali takoj po njej, pa se o njih v času partijskega enoumja ni smelo pisati ali objavljati njihovega leposlovja.

PLAZOVI

Zaradi nalivov in poplav so se v drugi tretjini novembra sprožili na Štajerskem mnogi zemeljski plazovi, ki so razdirali ceste, ogrožali domačije in prekinjali vodovode. Hudo je bilo zlasti v velenjski, hrastniški, mariborski, slo-

venjebistriški, šmarski in lendavski občini. Največkrat je bil vzrok plazov nespametno izsekavanje gozdov.

DIVJE SEKANJE SLOVENSkih GOZDOV

Slovenci imamo nad milijon hektarjev gozdov. Zadnje čase pa je zavladal v gozdarstvu pravi nered. Prodaja lesa teče prosto, nadzora nad njim ni. Odkazila, katera drevesa je dovoljeno posekati, bi morali dajati gozdarji, a teh lastniki gozdov ne marajo, saj je kubik odkazanega lesa osnova za davek, in se za dolžnost odkazila dreves več ne zmenijo. Opustošenje gozdov je že takšno, da ga je komaj možno ustaviti. Kazni so premile, postopki pa pogosto zastarijo. Pri tem si prekupčevalci veselo manejo roke: lastnikom plačujejo v gotovini, a veliko manj, kot bi morali, lastnikom pa tudi denar po nižji ceni pride prav toliko, ker se s tem izognejo davkom.

SMREČICE V POSODAH

V nekaterih ljubljanskih cvetličarnah so prodajali božično novost — v drevesnici vzgojene smrečice v cvetličnih

Ulica v Novem mestu.

loncih, ki jih kupci lahko uporabljajo kot božično drevesce več let, nato pa smreko posadijo nazaj v gozd in tako prispevajo k ohranitvi slovenskih gozdov. Vsako leto namreč posekajo v Sloveniji za božične praznike približno sto tisoč smrek, iglavci so pa med najbolj ogroženimi drevesnimi vrstami v republiki. Za polmetrsko smrečico je bilo treba odšteti 150 tolarjev (3,5 marke), za 1,5 metra visoko smreko pa 1600 tolarjev in več (38 mark).

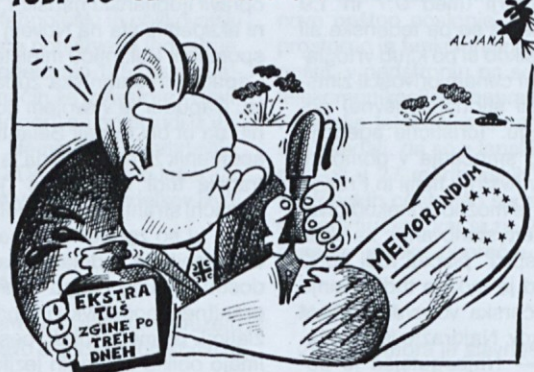
KOLENDARJI IN OKRAS IZ PRIJAZNEJŠIH SNOVI

Po trgovinah v Sloveniji je bilo možno dobiti čestitke za zadnji božič in novo leto ter koledarje za leto 1992 na predelanem starem papirju, ki sicer ni čisto bel, a prispeva k ohranjanju čiste narave. Ponujali so tudi predmete za božično in novoletno okrasitev iz naravnih snovi, kot so glina, testo, les, slama in papir. Šlo je za človeku prijazne predmete, ki izhajajo iz slovenskega ljudskega izročila.

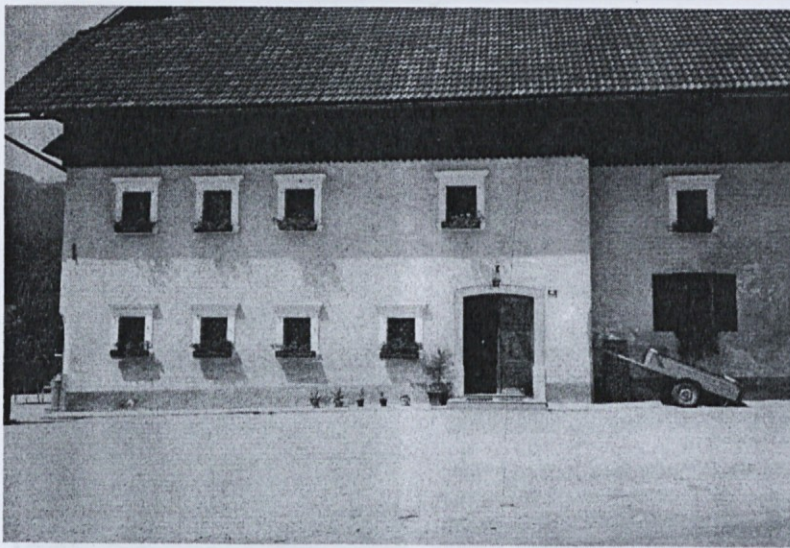
CENE RASTEJO

Podražitve po tekočem traku so postale že kar stalnica življenja v Sloveniji. V zadnjih treh mesecih je poraba za

TUDI TO JE BALKAN...

Mogočna kmečka hiša v Selški dolini.

hrano dosegla spet 40 in več odstotkov družinskega proračuna, kar pomeni golo preživetje. Zadnji čas se je zvišala hrana tudi zaradi popravljenih cen elektrike, naftnih derivatov, dražjih prevozov itd. Podražili so se vsi mesni izdelki, mleko in mlečni izdelki, kruh, sadje, premog, prevoz, pijače, toaletne potrebščine, naročnine za časopise, radio in TV. Naše trgovine so kljub precejšnji zaprtosti trga — dobav iz južnih republik ni več ali pa so neredne — še kar dobro z vsem preskrbljene. Prodaja je pa zaradi padca kupne moči manjša za 20 do 30 %. Zaradi visokih cen se je precej zmanjšala prodaja oblačil, obutve, bele tehnike, akustike, talnih oblog, keramičnih ploščic, skratka vsega, kar ni najbolj nujno. Od živil kupujejo ljudje najosnovnejša, kot so makaroni, špageti, sladkor, moka, olje.

PLAČE

Sedanje plače so po svoji dejanski vrednosti za petino nižje kot v istem času lani. V oktobru 1991 izplačane čiste plače — po tečaju 32 tolarjev za marko — je bilo za 355 mark, medtem ko je bilo v oktobru 1990 kar za 882 mark. Plačno poprečje se je zdaj znižalo na raven iz konca leta 1969. V oktobru 1991 so si izplačali plače (nave-

dene v tisočih dinarjev) takole: v družbenih organizacijah in skupnostih po 15,6, v financah po 15,2, v gozdarstvu po 14,4, v izobraževanju in kulturi po 12,9, v vodnem gospodarstvu po 12,8, v prometu in zvezah po 12,6, v družbenem kmetijstvu po 12,5, v trgovini po 12,4, v zdravstvenem varstvu po 11,6, v stanovanjski in naseljski dejavnosti po 10,7, v industriji po 10,3, v družbeni obrti po 9,9, v gostinstvu po 9,7 in v gradbeništvu po 8,9.

TURISTIČNE AGENCIJE VABIJO NA SNEG

Dnevne cene smučarskih vozovnic na domačih smučiščih se gibljejo med 300 in 800 tolarji (med 0,7 in 1,9 marke), ugodnejše so pa tedenske ali sezone. Marsikdo si bo kljub vrtoglavo naraščajočim cenam privoščil zimске (tedenske ali štirinajstnevne) počitnice na snegu. Turistične agencije ponujajo poleg smučanja v domovini tudi počitnice v Avstriji, Italiji in Franciji. — V Franciji je možno ponekod bivati samo v najetem stanovanju, za katero je treba v „špici“ plačati tudi 2000 frankov, drugod je možno tudi bivanje v hotelu. Smučarska vozovnica stane 600, 700 frankov. Najdražje je smučanje v marcu. — Najbogatejša je po-

nudba smučanja v Avstriji. Cene tedenskih smučarskih vozovnic se gibljejo okrog 1200 šilingov. Tedenski najem stanovanja lahko stane tudi 10.000 šilingov, v to pa je največkrat vključena še uporaba savne, masaže, trimskega kabineta (sprostitvenih telesnih dejavnosti: hoje, teka, telovadnih vaj) itd. — V Italiji stane smučarska karta okrog 190.000 lir.

od tu in tam

GORICA

Konec novembra je nastopilo v goriškem Katoliškem domu na 33. reviji pevskih zborov, Cecilijanki, 18 zborov s skupno 600 pevci. Gostujoči so bili iz Furlanije Julijske krajine, Koroške in Republike Slovenije. Osrednji spomin prireditve je veljal Jakobu Gallusu.

KAMNIK

Ob 70-letnici rojstva pesnika Francea Balantiča, ki je 24. novembra 1943 zgorel kot domobranec v Kranjčevi hiši v Grahovem — zažgali so jo partizani — so v njegovem rojstnem kraju, Kamniku, pripravili vrsto prireditev. Odprli so razstavo o njegovem življenju in delu; poleg drugega je Marjan Tršar razstavil svoje risbe in slike krajev, kjer sta z Balantičem večkrat hodila in kjer se je Balantič navdihoval za svoje pesmi; o Balantiču je govoril največji njegov poznavalec profesor Pibernik. Kamniški gimnazijci so recitirali nekaj Balantičevih pesmi. Po spominski maši, ki jo je opravil ljubljanski nadškof, in slavnostni akademiji sta na Novem trgu odkrila spomenik Balantiču minister za kulturo Capuder in kamniška županja Sitarjeva. Capuder je v svojem govoru spomnil, da bi bili morali Balantiču postaviti spomenik že davno in da je Balantičeva tragika tudi v tem, da „je padel na napačni strani, kot so to določili zmagovalci, ki so zgodovino pisali po svoje.“ Spomenik je izdelal Balantičev mladostni prijatelj Drago Tršar in stoji na granitnem podstavku in žganih deblih z zlatimi plameni. Tudi pesnikovi lasje imajo obliko ognjenih jezikov.

KOČEVJE

Znotraj obsežnih kočevskih gozdnih prostranstev se nahaja približno 300 ha pragozdnih nedotaknjenih predelov. Prav zaradi teh spada Kočevska med najbolj naravna okolja v Sloveniji, pa tudi v srednji Evropi. V njih živijo volk, medved, vidra, kuna, ris (ta je bil na novo naseljen leta 1973) in 161 vrst ptic, med njimi planinski orel, sova, divji petelin in mnoge druge ujede. Slovenska vlada je ustanovila posebno komisijo za pripravo strokovnih osnov za krajinski park Kočevje, ki bi kasneje lahko postal narodni park.

LJUBLJANA

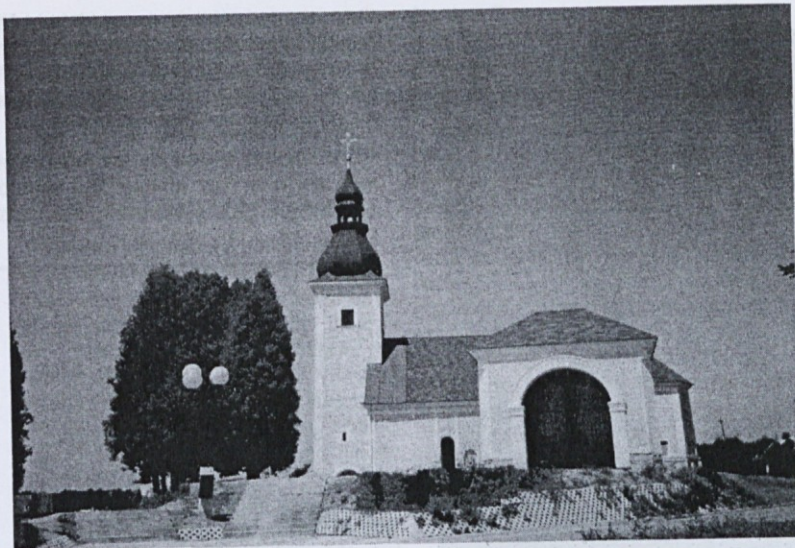
V prostorih nad nadškofijsko knjižno garno so odprli razstavo Jaslice na Slovenskem, ki jo je pripravila Družina. Na razstavi, s 55 primerki jaslic doslej največji, si je bilo med drugim mogoče ogledati najlepše jaslice, ki so se ohranile na Slovenskem in so jih sredi 18. stoletja izdelale dominikanke iz samostana v Velesovem. Na ogled so bile tudi jaslice iz testa, pa mehanične, zložljive papirnate ter iz lesa, kovine, deščic, blaga in gline. Namen razstave je bil predvsem pokazati povezavo vere in kulture, ki jo je opaziti pri vseh slovenskih ljudskih običajih, posebno pa še pri postavljanju jaslic. Ljubljanski nadškof je na razstavi izrekel misel, naj bi se ob jaslicah zbirale družine, skupno molile in ustvarjale medsebojno ljubezen in dobroto. Jaslice si je prišlo ogledat toliko ljudi, da so morali razstavni čas raztegniti za veliko ur.

LJUBLJANA

Vršil se je drugi Ljubljanski pohoštveni sejum, na katerem so bili predstavljeni vrhunski tehnološki in oblikovalski dosežki domače pohoštvene industrije. Na sejmu je sodelovalo 125 razstavljalcev, poleg domačih še iz Avstrije in Italije. Poslovni partnerji so prišli tudi iz Italije, Avstrije, Nemčije, Skandinavije, Madžarske in ZDA. Slovenski lesarji si želijo, da bi čim več svojih izdelkov izvozili v tujino.

LJUBLJANA

V Slovenskem etnografskem muzeju so odprli razstavo o ljudskih glasbilih in

Župnijska cerkev Kočevju.

godcih na Slovenskem pod naslovom Raztegni harmon'ke, pritisni na bas. Razstava je bila prva te vrste pri nas. Ogledati si je bilo mogoče več kot 300 glasbil, od otroških zvočnih igračk do harmonik, gosli, citer, trobil, piščali in drugega, na kar so igrali ljudski godci. Najštevilnejša so bila glasbila na zrak, veliko je bilo strunskih glasbil, manj so bili na Slovenskem v rabi bobni. Bilo je tudi nekaj samozvočil: ragel, ropotulj, ropotcev. Posebno zanimivi so bili kontrabas iz 18. stoletja in ropotulji iz 6. stoletja pred Kr. Razstavo so dopolnjevali videofilmi in zvočni posnetki ter fotografije in slike znanih slovenskih avtorjev.

MARIBOR

Na Studencih v Mariboru so odprli novo pošto poslopje, ki je sodobno, prostorno in funkcionalno. V pritličju je pošta, v nadstropju pa so nameščene telekomunikacijske naprave in nova avtomatska telefonska centrala. Ob tem so povedali, da so z lanskimi priključki dosegli v 27 mariborskih avtomatskih telefonskih centralah sedaj čez 100 tisoč priključkov, kar je za 400 tisoč prebivalcev visoko poprečje.

MARIBOR

29. novembra je slavnostna dvorana

Tabor sprejela k mednarodnemu opernemu gala koncertu za mir in sodelovanje 3500 poslušalcev. Vodiin iz našega državnega in avstrijskega štajerskega političnega življenja so se zbrali k tej kulturni prireditvi, katere sporočilo je bilo, naj že preneha vojno divjanje na Hrvaškem in zavlada mir. Izkupiček koncerta je bil namenjen ljudem na Hrvaškem. Za začetek je zapela množica pevcev treh slovenskih zborov Pesem sužnjem iz Verdijevega Nabucco, ki govori o neupogljivosti človeškega duha; tega ne stre nobeno gorje. Potem se je zvrstilo 24 nastopov stalnih članov ali gostov svetovnih opernih hiš.

MARIBOR

Po petih letih restavratorskega dela so 8. decembra na Glavnem trgu uradno predstavili in blagoslovili kužno znamenje, katerega izvirnik je bil narejen leta 1743. Zaradi premočno načetega izvirnika so postavili nov spomenik s šestimi svetniki, priprošnjiki zoper kugo in druge bolezni, oltarjem in stebrom z Marijinim znamenjem. Kužno znamenje in njega postavitev sta stali 800 tisoč DEM. Originali bodo odslej na ogled na dvorišču mariborskega zgodovinskega arhiva, ki leži v neposredni bližini Glavnega trga.

Cerkev v Crngrobu.

MEŽICA

V tem koroškem kraju so odprli novo pošto poslopje in telefonsko centralo. Nova sodobna centrala ima 1080 priključkov, v naslednjih dneh se bo dosedanjim naročnikom pridružilo še 400 novih. S tem je tudi Koroška dosegla slovensko poprečje v telefoniji: 23 naročnikov na 100 prebivalcev.

MURSKA SOBOTA

Tu so v prostorih telovadnice Tehniške in poklicne šole ter gimnazije na koncu novembra pripravili razstavo in prvo mednarodno tekmovanje ptic Slovenije. Na njem je sodelovalo kar 25 Društev za varstvo in vzgojo ptic iz vse Slovenije in gostje iz Gradca s 1417 pticami. Prvi šampioni Neodvisne Slovenije so postali kanarček pevec (Celje), barvasti kanarček (Izola), križanec zunanje ptice in kanarčka, eksotični ptiči, postavni kanarček, standardna papiga ter srednje in velike papige.

MURSKA SOBOTA

V ulici Štefana Kovača so odprli prenovljeno in sodobno opremljeno prodajalno Beli bar Pomurskih mlekarn. Tu so na voljo vsi izdelki Pomurskih

mlekarn in drugi mlečni izdelki. V prodajalni je mogoče tudi zajtrkovati, malicati ali popiti mlečno pijačo. Ponudbo mlečnih izdelkov so popestrili še z najrazličnejšimi pekarskimi in mesnimi izdelki.

ROGAŠKA SLATINA

V tekmovanju slovenskih turističnih krajev za naslov najbolj urejenega, ki se je letos vršilo že triindvajsetič, je v skupini večjih turističnih krajev dosegla Rogaška Slatina prvo mesto. Na prireditvi v kristalni dvorani zdraviliškega doma so povedali, da je Rogaška Slatina „očarljiva dama, ki ljubi rože, vesele barve, veliko raznovrstne glasbe, različne oblike oddiha, in ki skrbno neguje svoje osrednje zdraviliško telo“. Tekmovanje, ki se ga je udeležilo več kot 100 krajev, je izvedla Turistična zveza Slovenije. V skupini večjih turističnih krajev sta drugo in tretje mesto zasedla kraja Radenci in Portorož.

ŠMARJEŠKE TOPLICE

Predsednik vlade Peterle je izročil namenu Krkin dograjeni zdraviliški kompleks. Dograditev je prinesla 100 novih ležišč in 1000 kvadratov za sodobno zdravljenje, vse skupaj vredno 10 milijonov dolarjev. Zdravilišče naj bi s temi zmogljivostmi letos zabeležilo 82.000 nočitev.

SMLEDNIK

V tukajšnji veličastni cerkvi je 24. novembra popoldne petsto ljudi od blizu in daleč poslušalo muziciranje Big Ben Hit Kvarteta in organista Berganta. Pred prireditvijo so domačini navdušeno pritkavali.

TIŠINA

Tukajšnji ribiči, člani Ribiškega društva Gornja Radgona, so lani vložili v svoja ribiška lovišča 2500 kg (to je 1500 primerkov) krapov in 200 kg belih amurjev. Letos bodo vložili 1500 krapov in večje količine drugih rib. Ribe vozijo iz ribogojnice v Mariboru. Poleg tega so lani pripravili dve tekmovanji, na katerih je ribarilo 179 ribičev. Z lastnim denarjem in prostovoljnim delom so zgradili ribiški dom v Gradišču ob Muri za 150 gostov.

grbi slovenskih mest

GO

MB

KK

MS

KP

NM

KR

PO

LJ

SG

Sestala se je komisija skupščine Republike Slovenije in razpravljala o avtomobilskih registrskih tablicah. Ministrstvo za notranje zadeve je predlagalo, naj bi na te tablice lepili grbe glavnih mest, kjer so sedeži občin. Rok za zamenjavo tablic je tri leta. Hkrati naj bi zamenjavali tudi prometna dovoljenja.

vrenje v slovenskem kotlu

SRAMOTA ZA ZAHODNE DEMOKRACIJE

Vukovar, mesto na hrvaški strani Donave v vzhodni Slavoniji, „hrvaški Stalingrad“, je po trimesečnem obleganju srbske jugoarmade **padel**. Velika Srbija hoče z zločini zakoličiti nove meje svojega ozemlja.

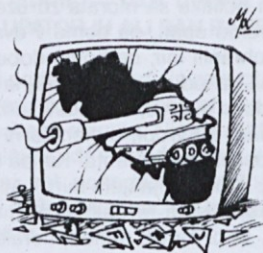
Na Hrvaškem je srbskošovinistična in jugoslovanskoboljševistična podivjana soldateska morila, klala, uničevala vse, kar je našla. **Zahodne demokracije so gledale krvavo početje** križem rok, kot da se sploh nič ne dogaja. S tem so se dejansko povezale z eno zadnjih komunističnih diktatur na svetu.

Načelnik generalštaba JA Adžić je napovedal, kaj ima vojska v načrtu: nekaj tisoč mrtvih, kar ni posebno pomembno; Zahod se bo malo razburjal, naredil pa ne bo nič; čez nekaj časa bo vse prerasla trava in bo mir. In to se je zgodilo. Medtem ko sta Slovenija in Hrvaška prosili mednarodni svet za priznanje svoje samostojnosti, je zahodni svet potegnil z nacističnimi in stalinističnimi ostanki Jugoslavije.

Zahodne demokracije se bodo morale prebuditi in jugoslovanskim napadalcem jasno povedati, da **nasilje, rop in prevara** v demokraciji nimajo mesta. In da se pravi norčevati se iz sveta, če kar 14 sklenjenih in podpisanih premi-

rij hladokrvno prelomiš, kot so storili oni. Kje ostajajo ob takšnih metodah še temeljni stebri mednarodnega sožitja?

Sicer pa: naj stori zahodni svet kakoli, sramote, ki si jo je nakopal s sedanjim ravnanjem na Hrvaškem, se zlepa ne bo znebil.

KDAJ PRIZNANJE SLOVENIJE?

Nemčija in Italija sta objavili, da **bosta Slovenijo in Hrvaško priznali še pred koncem 1991**, pa tudi angleško zunanje ministrstvo je dalo vedeti, da utegne Velika Britanija odcepljeni republikli priznati še pred božičem.

V Bonnu sta nemški kancler Kohl in predsednik italijanske vlade Andreotti, oba člana krščanske demokracije, izrazila prepričanje, da bodo tudi druge

članice Evropske skupnosti (ES) ravnale tako. Če se priznanju pridruži še Anglija, ni pričakovati kakšnih večjih nesoglasij v okviru ES.

Doslej se je samo Nemčija potegovala v ES za priznanje Slovenije in Hrvaške, motilo jo je pa nasprotovanje nekaterih drugih držav v skupnosti, med drugim tudi Britanije. Nemški zunanji minister, ki se je zavzel za kaznovanje Srbije zaradi njene vojne proti Hrvaški, je postal tarča srbskih teroristov, poleg njega pa tudi italijanski in francoski zunanji minister ter Otto von Habsburg kot član evropskega parlamenta.

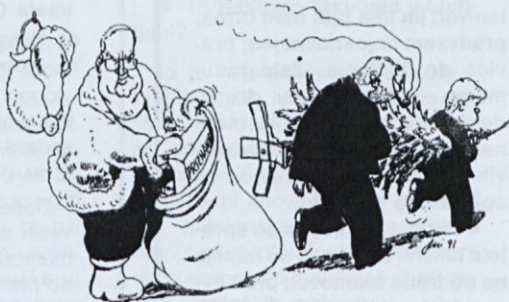
POZIV PARIŠKEGA ŽUPANA

Pariški župan in nekdanji francoski ministrski predsednik Chirac je v pripevku za Figaro med drugim zapisal:

Francozi se bodo morda vprašali: Kaj lahko naredimo (za rešitev jugoslovanske krize)?

Odgovarjam jim: Mobilizirajte se, dvignite glas svoje ogorčenosti, ustanovljajte odbore, ki bodo zahtevali konec te strašne vojne. Poziv naslavljam na Parižane in vse tiste Francoze, ki verjamejo v vrednote svobode in miru. V tem smislu sem tudi pisal šefom liberalnih strank v Evropi, naj se zavzamejo za skupno akcijo v okviru Evropske demokratične unije. Evropa naj se združi in brez odlašanja uveljavi

PREDBOŽIČNI ČAS

Kučan in Rupel odhajata od nemškega kanclerja Kohla z obljubo, da bo Nemčija priznala Slovenijo že pred božičem.

Karikatura: Franco Jovi

ustavna pravica do splava?

Komisija Pravičnost in mir pri slovenski škofovski konferenci je na seji 18. novembra razpravljala o „pravici do splava“, ki naj bi jo vsebovala nova slovenska ustava. Tu objavljamo njena stališča skraćeno:

- Odklanjam obtožbe, da hočemo, da bi ustava splav prepovedala. Pričakujemo pa, da bo ustava takšna, da jo bomo mogli imeti za svojo tudi državljani, za katere je splav moralno nedovoljeno dejanje.

- Med človekove pravice, ki naj jih jamči ustava, z etičnega izhodišča ni mogoče uvrstiti tako imenovane „pravice do splava“. Človekove pravice so namreč pravice do življenjskih vrednot. Če bi naša ustava jamčila kako „pravico do splava“, bi to pomenilo, da naša ustava razglašala splav za nekaj, kar je samo po sebi dobro. In vendar vsi vemo, da je splav socialno zlo in da ga stori ženska velikokrat samo zato, ker je v stiski.

- Danes tudi ni nobenega dvoma o tem, da je življenje, ki se začne oblikovati pod materinim srcem, človeško. Zato je človeško bitje pod materinim srcem tudi nosilec pravic. Pravic nima torej samo mati, temveč jih ima tudi njen otrok, predvsem najosnovnejšo: pravico do življenja. Zato razumemo, zakaj ustave drugih demokratičnih držav in mednarodni dokumenti o človekovih pravicah kake „pravice do splava“ ne poznajo.

- Pričakujemo, da bo sprejeta takšna ustava, ki se nam je ne bo treba sramovati pred evropsko in svetovno javnostjo.

popolno naftno zaporo proti Jugoslaviji. Brez nafte se bodo tanki ustavili, letala ne bodo mogla več bombardirati. V bivši Jugoslaviji je nafte le še za nekaj dni.

Kaj francoska vlada čaka, zakaj ne sproži take pobude? Evropa je samo ena. Kako je mogoče privoliti, da na eni strani obstaja Zahodna Evropa, udobna in zadovoljna, na drugi pa raztrgana in revna Vzhodna Evropa? Etika in politika se morata združevati. Ne moremo upati, da bomo v dvanajstih ohranili mir, če bomo dopustili, da se na Vzhodu pojavljajo trajna žarišča bede in mržnje, skratka vojne. Govorijo nam o Evropi, o monetarni uniji in evropskem parlamentu. Kaj pa če bi pričeli z vzpostavljanjem miru? Ali mar ni to prednostna in najbolj plemenita naloga, ki bi že od danes morala biti tudi naša?

Pariz, dec. 91.

USODNE IGRE Z LASTNINJENJEM

Spet so izbruhnili na dan stara nasprotja, očitki in razdori. Dokler ne gre to na račun skupne blaginje, ni to nič hudega. Ni pa prav, če se strankarski boj za oblast vodi na plečih naroda. To se dejansko dogaja, še posebej po zaslugi tistih, ki v tem trenutku zadržujejo skupščinski sprejem lastninskih zakonov. Tudi ob tem bi morali državljani prepoznati, kdo je kdo, in oceniti, ali dela za skupni blagor ali pa samo zase in za svojo oblast.

Ni treba biti poseben strokovnjak, da opaziš, kako **velika škoda** se s tem dela. Ne samo zaradi divjega lastninenja. Tega bi vlada lahko in bi ga tudi morala že zdavnaj onemogočiti s kakšnim odlokom.

Hujše je nekaj drugega. Vsak dan daljša vrsta čakajočih na delo nas opo-

o slovenski cerkvi

Uredniki ljubljanskega dnevnika SLOVENEK so se pogovarjali z ljubljanskim nadškofom (30. nov. 91). Iz pogovora objavljamo najbolj zanimive odgovore.

- Živimo v nemirnih časih. Kakšno vlogo naj bi v tem času imela Cerkev?

Cerkev smo vsi kristjani. Danes mora Cerkev spet sprejeti svojo vlogo v javnem in političnem življenju v smislu opiranja na laike. Kar zadeva politično delovanje, je to stvar predvsem laičnih kristjanov.

Danes je naloga Cerkve predvsem oznanjevanje evangelija. Pomembno je prizadevanje za moralno prenovo, za spravo in zavzemanje za vsakega človeka v stiski.

- Kakšne so posebnosti verujočega Slovenca danes?

Želim, da bi ohranili tri stvari: naj bi ne izgubili upanja; naj bi vedno začeli pri sebi in zastavili svoje moči, ne pa, da bi le kritizirali druge; in naj bi sprejeli nase odgovornost, tudi če je to naporno in zahtevno.

- Pojavlja se vprašanje mesta kristjanov v politiki. Nekateri pravijo, da je pojav krščanskodemokratske stranke škodoval krščanstvu.

Kristjan ima posebno dolžnost, da sodeluje v politiki. Vprašanje pa je, na kakšen način naj se kristjan udeležuje politike, da bo ostal zvest krščanskim načelom.

Glede škodovanja krščanskih demokratov bi rad vedel, komu je bila storjena in kakšna je bila ta konkretna škoda. Res bi želel, da se to natančno ugotovi, posebej zato, ker se pogosto pojavljajo taki očitki, zlasti na račun predsednika te stranke in predsednika vlade Pe-

zarja, da nujno potrebujemo tuj kapital, če hočemo oživeti proizvodnjo. Tega kapitala pa ne bo, če ne bodo vprašanja lastništva jasno in dokončno razčiščena. S tem, ko smo vsak dan bliže priznani samostojnosti, se nam tudi odpirajo vedno večje možnosti za dotok tujega denarja, zdaj pa temu denarju z zavlačevanjem sprejetja lastninske zakonodaje postavljamo ovire.

Kar eni s prizadevanjem za samostojnost gradijo, drugi z zavlačevanjem lastninske zakonodaje podirajo. Vprašanje je, zakaj. Ustreza jim vedno večje **socialno nezadovoljstvo**. Volitve so blizu. Na plečih delavcev in po njihovem nezadovoljstvu bi radi spet splezali na oblast. Toda ali bi potem tuj kapital imel še veselje priti v Slovenijo? Ali bi bila vrnitev zaščitne znamke bivšega režima jamstvo za gospodarsko uspešnost?

Naši državljani, predvsem tisti, ki so

sedaj najbolj prizadeti in najbolj nezadovoljni, bi morali o vsem tem trezno presoditi. Treznejše bi pa lahko o vsem sodili tudi nekateri dosedanja člani Demosa in pustili politikantstvo za poznejše srečnejše čase, če jih bomo ob vsej tej politični (ne)moralni splošni kdaj dočakali.

SLOVENEČ, Ljubljana, 13. 11. 91.

27. APRIL — DAN UPORA PROTI OKUPATORJU ALI DAN RAZDORA?

Boj proti okupatorju in za svobodo je naraven, legitimen in ukazani, a v okviru evropskega razuma. Nič ne zahteva ali opravičuje, da narodov um v stiski zblazni kot ponorela magnetna igla. Tudi v najhujših situacijah mora ravnati pametno.

Pri praznovanju 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ne gre za kakr-

šenkoli upor, ampak za NOB v času 2. svetovne vojne, in tudi ne za naključen datum, ampak naj bi se ta ujemal z ustanovitvijo OF slovenskega naroda leta 1941. Zato ima praznovanje poseben pomen.

Zgodovinske preiskave so potrdile že znano resnico, da je bila približno tega dne ustanovljena **Protiimperialistična fronta** kot naslednica Društva prijateljev Sovjetske zveze, torej ena od „ljudskih front“, kot nova taktika komunistov, da bi prišli na oblast (Francija, Španija). Ob ustanovitvi upor proti okupatorju ni bil niti omenjen. Želeli bi vas spomniti, da **sta bili takrat Nemčija in Sovjetska zveza zaveznici**, saj sta dobro leto prej vzajemno razkosali Poljsko. Temu primerno so se obnašali tudi naši komunisti kot pobudniki Protiimperialistične fronte.

Če se je takrat kdo pripravljala na
(nadaljevanje z 31. strani)

terleta. Mislim, da s takimi posplošenimi očitki dokazujemo predvsem to, da nismo zreli za demokracijo in pravo kulturo dialoga.

• Ali bo z denacionalizacijo Cerkev res postala veleposestnik?

Cerkev ni nikoli imela namena postati veleposestnik ali, kot se še bolj grdo sliši, kapitalist. Cerkev je sestavni del naroda in želi imeti na voljo samo tisto, kar bi ji omogočilo opravljati svoje poslanstvo. V preteklosti ji je bilo ogromno premoženja odvzetega. Zavračamo očitke, da bo Cerkev gozdove uničila, gozdarje pa pometala na cesto, in da želi obogateti na račun delavcev. Cerkev se še zmeraj nahaja v istem obupnem položaju, ko moramo po vsem svetu beračiti za vzdrževanje teološke fakultete, bogoslovnega semenišča in drugih ustanov.

• Ali želi Cerkev ustanoviti svoje šole?

Gre za enega najtežje rešljivih

problemov: kako spremeniti šolstvo? Od tistih, ki zapuščajo šolo, je odvisna naša celotna družba. V preteklosti je bilo ravno šolstvo pod močnim ideološkim pritiskom. Posebej učitelji so bili izpostavljeni posebnemu nadzoru in selekciji. Kje naj začnemo, pri univerzi ali v otroškem vrtcu?

Prizadevamo si, da bi ponovno imeli klasične gimnazije. Trenutno imamo dve taki gimnaziji, v Želimlju in v Vipavi, ki sta letos začeli s prvim razredom in sprejemata fante in dekleta.

• Kako potekajo pogovori za vrnitev Škofovih zavodov v Šentvidu?

Njihova zgodovina je bila zamolčana, ker je bila tu vojašnica, žalostno usodo pa so doživljali že prej, najprej tedaj, ko so jih zasedli Nemci, ob koncu vojne pa so bili tam prehodni zapori za domobrance, ki so jih vračali iz Koroške in od tod pošiljali naprej. O tem, kako

bomo te prostore uporabljali, se bomo dogovorili, ko bomo dobili uradno zagotovilo, da bodo zavodi vrnjeni Cerkvi.

• Kakšen je odnos Cerkve do poučevanja verouka v šolah?

Cerkev ne želi, da bi verouk postal obvezni predmet v šolah, ne v osnovnih ne v srednjih. Zavzemamo pa se, da bi postal izbirni. V šolah pa naj bi mladino seznanili z ustrežno versko kulturo.

• In Teološka fakulteta v Ljubljani?

To je najstarejša visoka šola v Ljubljani. Do leta 1952 je bila sestavni del Univerze, potem pa so jo po administrativnem postopku iz nje izključili. Zdaj so v teku dogovori, da bi znova postala sestavni del ljubljanske Univerze. Temu mnogi nasprotujejo, tudi profesorji na posameznih fakultetah, tudi zaradi ideoloških razlogov.

iz zapiskov zdomskega župnika

moja zdomska fara

„kako težko je vladati!“

Iz prvih let svojega župnikovanja se spominjam pogovora z nekim mlajšim duhovnikom, dobrim kot kruh, ki pa je dobil s seboj v življenje posebne gene: najrajši bi se dolge ure pogovarjal, delo mu pa ni in ni šlo od rok. Hotel sem ga spodbuditi k delu, pa sem mu rekel:

„Mi, duhovniki, bi morali delati vsaj osem ur na dan, tako kot ostali ljudje. Kot idealisti bi pa najbrž morali dodati še kakšno uro več.“

„Osem ur?“ je bil hud. „Ves dan, štiriindvajset ur moramo biti ljudem na voljo.“

„Spominjaš me na kralja, ki si je zjutraj poveznil krono na glavo, si ogrnil plašč, vzel v roke žezlo, sedel na prestol in zavzdihnil: 'Kako težko je vladati!'“

Španski pregovor pravi: „V Gospodovem vinogradu je vsega.“

maša v taborišču smrti

Vsako leto smo imeli za Vse svete mašo v bivšem nacističnem taborišču. Kapela je zgrajena v obliki barake. Okrog kapele stoje barake, v katerih živijo karmeličanke, ki tam molijo in delajo pokoro za nacistične grehe iz zadnje vojne.

Večkrat sem videl katero teh sester, članic najstrožjega reda, ko

sem na porti kupoval različne vence. In vedno sem imel isti občutek: tudi če kakšen teh obrazov ni bil naravno lep, je vendar vsak od njih izžareval neko posebno presijanost. Ob srečanjih z njimi sem vedno občutil navzočnost Boga.

družinska pratika

V fari je bila ob mojem prihodu že vpeljana navada, da župnik ponuja faranom slovenske verske knjige. Zato so duhovniki, ki so hodili maševat našim ljudem v oddaljene kraje, vedno nosili s seboj kot obvezno prtljago veliko aktovko z verskim berivom. Naš sedaj že pokojni duhovnik, ki je neko dobo obiskoval rojake na Švedskem, je zvozil tja cele avte knjig.

Ker so bili takrat stiki z matično Slovenijo pretrgani — mi, emigrantski duhovniki, smo bili za sistem ljudske demokracije nevarni — smo širili med našimi farani posebno knjigo celovške Mohorjeve družbe. Resda ni bil njen knjižni program bogve kaj (saj ni imela denarja, da bi lahko odkupovala rokopise boljših slovenskih pisateljev iz domovine, in je bila navezana na dela slovenskih klasikov in na slovenske emigrantske pisatelje), a vsaj miselno ni bil okužen s komunizmom. Tak idealen večerničar je

Karel Mauser

bil Karel Mauser, ki ga je Mohorjeva vsega natisnila. A tudi Mauserja ni bilo za petindvajset let večernic.

Tiskalo se je tudi kaj, za kar je bilo škoda papirja. A to smo imeli na voljo. Kar je izhajalo v matični domovini, je bilo pobarvano rdeče, kar pa ni bilo takšno, tistega oblast ni dovolila izvažati med Slovence na tujem.

Trpel sem, ko sem moral ponujati faranom drugorazredno leposlovje. Prav nesrečnega sem se pa počutil, kadar sem prodajal Družinsko pratiko. To res ni literatura za 20. stoletje. Pa sem se v to vseeno vdal kot v manjše zlo. Vedel sem, da bo s prodajo pratike celovška Mohorjeva dobila nekaj denarja, ki ga je bila v svoji revščini močno potrebna, in da moji verniki ne bodo imeli od tega preveč škode, vendar ...

Vsa leta smo ponujali ljudem tudi vse drugo versko-slovensko brašno: božične in velikonočne voščilnice z verskim motivom in slovenskim voščilom, jaslice, kadilo za blagoslov stanovanja na tri božične večere (skupaj z njim dajali blagoslovljeno vodo v plastičnih stekleničkah), sveče na Svečnico, oljke in butarice na cvetno nedeljo, verske knjige v mesecu verskega tiska.

skioptična predavanja

Treba je bilo misliti na prosvetne prireditve, saj je bilo možnosti za zbiranje faranov poleg nedeljske maše zelo malo. Na misel so mi prišla skioptična predavanja. Za to je bilo treba rešiti dve težavi: kje dobiti skioptične slike, ki bodo ljudem pritegnile, in kje najti dvorano?

Prišlo mi je na misel, da bi zaprosil za skioptične slike našega znane svetovnega potnika g. Vinka Zaletela, župnika v Vogrčah na Koroškem, sicer pa prav tako emigranta. Za njegova predavanja sem vedel, da so zanimiva in da niso režimsko pobarvana. Ker sva z gospodom že postala prijatelja, mi ni bilo težko prositi ga za to uslugo. Kajpada je moji želji takoj ugodil. Našel sem še primerno pot, po kateri sem dobival in vračal skioptične slike z odgovarjajočim predavanjem na zvočnem traku, pa je bilo.

15

josep jurčič

jurij kozjak

slovenski janičar

Dosedanja vsebina:

Na gradu Kozjak je gospodaril štiridesetletni Marko Kozjak. Žena mu je rodila sina Jurija, po porodu pa umrla. Na gradu je živel tudi Markov mlajši brat Peter, potuhnen človek.

Marko je zalotil mladega cigana pri kraji in ga tako močno udaril, da je ta za posledicami umrl. Ciganov oče je sklenil, da bo sina maščeval. Ko je odšel Marko v Celje branit cesarja, je cigan sklenil s Petrom kupčijo, da za lepo vsoto denarja odpelje Jurija v Turčijo.

Marko se je vrnil z vojne in zvedel žalostno novico. Ta ga je tako potrla, da se je odločil za vstop v stiški samostan.

Markovega sina Jurija je bil stari cigan prodal Turkom za janičarja. V bojih se je Jurij zelo izkazal, zato je postal poveljnik krdele.

Cigan je povedal Marku, da mu je Jurija prodal Peter. Marko je pri tej novici težko zbolel.

V deželo so prihrumeli Turki, prav ko so se bili ljudje zbrali v Stično k narodnemu plesu. Možje in fantje so se branili proti Turkom s samostanskega zidu, ostali so se razbežali. Peter Kozjak se je skril v gozd, potem se pa s ciganom napotil v podzemsko jamo nad Krko, kjer je bilo že mnogo

ljudi. Okrog velikega ognja blizu vhoda je stala velika skupina mož in fantov, ki so ugibali to in ono.

„Kaj pravite, možje,“ pravi čokat možak, „ali bo še kdaj dobro na tej naši zemlji? Bog nas varuj! Že od nekdaj, kar je menda naš narod na svetu, ni bilo sreče niti toliko časa, kolikor ga človek potrebuje, da zleze iz zibel v grob, še toliko ni bilo veselega. Moj rajni oče so pravili tačas, ko so bili Turki prvič prišli in ko smo bili ravno tule, da je bilo njega dni še hujše, ko so bili še tisti pasjeglavci. Za tistimi so pa gospoda prišli, ki tudi niso veliko boljši, samo da nas ne nabadajo na kol kakor Turki, ki so zdaj v deželi, Bog jih pogubil!“

„Res je to,“ odgovori drug, zaraščen, hud mož. „Trlep govori resnico. Gospoda se zdaj zapre v grado-ve, nas pa pusti, naj nam psi požro otroke, naj nam mlade ljudi odpe-ljejo na Turško, da se Bog usmili. Nam pa ne pomaga nihče. Če se čreva za nami vlečejo, se nihče za nas ne zmeni. Kadar je cesarju treba vojakov za na Nemško, tačas ti brz prilete in hajdi, moramo iti gor. A za sedem glavnih grehov, ne pomaga ti živa duša, kadar nas davi sam hudir s Turškega ali pes vedi od kod. Meni to ne gre v glavo.“

„Potolaži se, prijatelj,“ nadaljuje

drugi, „jaz pa menim, pustimo na miru gospodo in cesarja, oni imajo tudi svoje križe. Jaz pravim: pomagajmo si sami, možje, sami si pomagajmo!“

„Lahko tako govoriš,“ mu seže v besedo prejšnji. „Ti si sam pod soncem, nimaš ne očeta ne matere. Žene in otrok še poznal nisi. Če ti gre za kaj, ti gre za lastno glavo. Kaj bi jaz maral, ko bi bil sam na svetu! A če bi ti Turki ubili sina, ženo spravili pod zemljo. Hiše niti ne štejem, les še raste, to bom že postavil.“

„Postavil jo boš, da ti zopet pride Turek in jo zažge; če boš ravno prezaspan, se še sam spečeš v tem pepelnjaku,“ dostavi četrti.

„Vse je res, kar pravite,“ reče šestdesetletni mož rdečih las, „pa bom vendar še jaz eno rekel. Nič ne pomaga, če se hudujemo na gospodo in cesarja. Bog nam jih je dal, ne bilo bi prav, ko bi jih zametavali. Bodo že sami zase dajali odgovor. Mi ne bomo sodili. Saj vidite, da se vsakemu izmed nas lahko primeri, da umrje od davi do drevi, od nocoj do jutri zjutraj, zlasti ker se je smrt v naši deželi udomačila: Turki jo trosijo. Zato pravim, ne dajmo se! Ne ležimo tukaj brez dela! Četudi ne moremo Turka odgnati sami, dajmo, ogrenimo mu to, kar si bo pridobil. Pravim, da naši cepci še komu razkoljejo črepinjo, turške pa tudi niso trše od naših. Jaz sem že prileten, pa grem še zmerom z vami, in boste videli, da sem včasih še za kam vtakniti.“

„Jaz tudi tako menim: pomagajmo si. Jaz bom zraven.“

„To sem tudi jaz prej rekel,“ pravi tretji.

„Jaz tudi,“ se je slišalo od vseh strani in krdele pri velikem ognju je bilo vedno večje.

„E, kaj, vsi gremo,“ reko naposled nekateri. „Kdor si ne upa, ni vreden, da je pri nas.“

„Prav. Jutri navsezgodaj se dvignemo. Bo, kar bo.“

„Pol nas bo na polju pocepalo in za vselej stegnili kopita, pol jih bo prineslo v to luknjo razbite buče. To

bo, vam povem," pravi tisti, ki se je poprej hudoval na gospodo.

"Glej ga no, od kdaj si pa vedež?" ga vpraša mlad človek in ga zaničljivo postrani pogleda.

"Še tega ne veš, da me je tvoja stara babica, čarovnica, naučila prerokovati?" mu odgovori oni.

"O, vem, da te je naučila strahopetnosti. Srca nimaš za pol moža. To te uči vedeževati."

"In ti, sraka, ti mi očitaš boječnost? Stoj! Pokazal ti bom, kdo od naju je strahopetec!" Ko to reče, dvigne svoj grčavi cepc nad fanta, ki se mu je bil postavil v bran.

"Čakajte!" velé može in pahnejo vsakega na eno stran.

"Lejte, taki smo," reče star mož. "Kako si bomo pomagali proti drugim, ko se med seboj skavsamo za vsak nič? Jutri pokažita svojo srčnost, ne zdaj! Turki so v deželi, zdaj moramo med seboj potrpeti. Kako bomo kaj storili, če se ne poboga-mo med seboj? Lejte, že tako smo preveč razkosani: nekateri so pobegnili v gozd, drugi so bili tako ne-spametni, da so se zaprli v cerkev na Muljavi, kjer jih bodo — Bog daj, da bi se to obrnilo drugače — Turki vendarle premagali, in potlej se jih sam Bog usmili, saj vemo, kaj jih potem čaka. Lejte, ko bi se zbrali vsi skupaj, potlej bi se dalo že kaj storiti proti Turku, ki se je zdaj že nekoliko razlil po deželi."

Zdaj prideta v jamo Peter Kozjak in z njim cigan. Usedeta se k ognju na strani, kjer je bilo veliko drugih ljudi. Nihče ju ni nič vprašal, zakaj med njimi je bil marsikdo, ki mu je bil prvi in drugi neznan. Petrova gosposka obleka je vendar storila, da so se začeli spraševati, kdo je to, in naposled zvedeli, da je gospod s Kozjaka.

"Kako pride ta sem?" so dejali nekateri in ugibali to in ono.

"Kdo je pa oni, ki je prišel z njim? Domačin ni. Ta nima naše obleke, niti poštenega obraza."

Tako so od strani sodili cigana.

"Lahko se poizve, kdo je," reče nekdo. "Tu smo mi gospodarji, ali

ne? Vsakdo, ki pride, mora povedati, kdo je in kaj je."

"Stoj! Najprej pokličimo semkaj tisto švedro, o kateri pravite, da je gospod Kozjak. Naj bo Kozjak ali Kravjak, gospod ali kmet, tu smo vsi enake mere. Govoriti mora, kdo je oni rjavi dolgin, če ne . . ." Ko to reče, dvigne govornik svojo palico.

Zbor pošlje poslanca do gospoda Petra, naj se précej zglesi pri velikem ognju. Kmetje, moško naslonjeni na svoje cepce, batine in ožgane kole in krepela, vprašajo plemenitega gospoda, kdo je oni človek, ki je prišel z njim.

"Gospod je lahko med nami," mu reko, "če ga ne more varovati grad. A poizvedeti moramo, kdo je med nami."

In nesramni Peter, ki je précej izvohal priložnost, da bi cigana lahko uničil, reče: "Jaz ga ne poznam, tega človeka, prišel je za meno. Videl sem ga malo poprej, preden so Turki prišli, in zdaj ga vidim zopet, nemara da bi bil Turkom . . . tako . . . malo . . . znan."

"Ogleduh je!" reko brž nekateri in vsakemu je švigal ogenj iz oči.

"Turški ogleduh med nami!" so vsi vpili in dvignili palice.

"Na kol ga nataknemo, kakor delajo Turki z našimi brati," vpije nekdo.

"Nos in ušesa mu porežemo!" kriči drugi.

"Ne, možje, kdo pa ste?" pravi stari mož, ki jih je bil že prej poto-lažil. "Ali se boste ravnali po Turkih? Tega ne, mi smo kristjani, in kakor sem že rekel, smrt nas lahko zaleze zdaj ali pozneje. Zato moramo tudi tega človeka, četudi je turški ogleduh, kaznovati, kakor gre možem, ne pa kakor nevernim psom. Zato svetujem tole: primimo moža in ga vrzimo v krnico v Krko zunaj pred jamo. Krka preteče veliko dežele. Naj si jo ta človek ogleda in naj Turkom pove, da ima še kje kdo cepc, ki je dovolj trd, da razbi-je glavo, pa če je še tako koščena!"

"Res, v krnico ga vrzimo!" pritegnejo drugi. "Saj Turki ne pridejo do nas, za to je že Bog Stvarnik poskrbel in nam izvtolil brlog, do katere-

ga niti turški konji ne prisopejo, čeprav so urni kot strela."

Cigan je kmalu spoznal, kako je. Z obrazov je posnel, da se nanj zbira oblak. Videl je tudi précej, da ga je Peter, ki mu je bil ravnokar storil dobro, ko mu je otel življenje — da ga je isti Peter z lažjo izdal.

Prvo, kar je zviti cigan poskušal, je bilo, da se je hotel izmuzniti, toda brž so mu pot zaprli ter ga obstopili z vzdignjenimi cepci in drogi.

Zdajci se povzpne cigan pokonci, v roki se mu zasveti nož in strašen glas zadoni po podzemski jami: "Nihče naj se mi ne bliža! Moj nož je nabrušen za tri. To pa ni res, kar vam je povedal tisti grbavi človek."

Naenkrat potihne ves hrup po jami, vse se ozre na cigana. A na mah padejo trije cepci in tisti hip zazveni ciganov nož, izbit mu iz rok, po temi na tla. Mnogo krepkih rok se stegne in podere silnega cigana na tla. Vendar so vsi, kolikor jih je moglo okoli njega, imeli dosti posla, da so ga stirali skoz ozko luknjo ven. Na jarku so ga potem zavihteli in voda je visoko pljusnila, ko je cigan cepnil v sredo krnice.

Krohota je se pomaknejo kmetje v

luknjo, potem ko je potihnilo zadnje čofotanje po vodi v črni temi.

„Če zna plavati, bo prišel na suho,“ pravijo med seboj, „in sporočil Turkom, kaj je videl. Naj le! Če pa ne zna, naj utone. škode ne bo velike.“

Ko bi kdo stopil dol h Krki čez jarek na travnik, bi videl, kako je dolgin splaval na suho, otrešel in ovil svojo mokro obleko, se v svoji dolgosti stegnil pokonci ter obrnjen proti jami sam s seboj jezen govoril: „Dobro vem, da sem to dobil po tvoji zaslugi, krivenci! gospod Kozjak. Ti žaba, ki bi jo moral že zdavnaj stlačiti! A zdaj se ti bom zahvalil. Vse drugod se boš lovil kakor po vodi in utonil boš v mlaki, ki si si jo sam izkopal.“

Rekši, se obrne prek travnika proti severovzhodni strani, kjer je bil pred cerkvijo na Muljavi veliki turški tabor.

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE

Bilo klanje, bilo je mahanje,
žalovanje ino radovanje.
Kri vali se ko deževnik bistri,
mrtvih leži kakor v lesu drevja.

Kraljedv. rukopis

Jutranja zarja je jela rdeti in napovedovala sonce, da bi obsevalo žalostno deželo naših očetov.

V turškem taboru so ognji pojemale, krik, ki je donel vso noč, je utihoval: zakaj proti koncu noči je marsikakšna težka glava zadremala, čeprav je bila v tuji deželi sredi sovražnikov. A vedeli so, da so ti sovražniki le slabo oboroženi, preplašeni in razkropljeni na drobne kosce. Lahko so se torej zaupali svojim čuvajem.

Drugace je bilo to v nasprotnem taboru, kjer so slovenski kmetje iskali zavetja okrog cerkvice. Vso noč ni nihče zatisnil očesa, vso noč so ognji goreli, otožno brleli, kakor gori otožno lučca pri umirajočem človeku.

Glasovi, ki so vso noč v cerkvi glasno molili, so že ohripeli. Molitev je bila zamolklo ječanje.

„Dan bo napočil, sosed. Že se sveti za vrhom,“ je govoril mož na straži za zidom na pokopališču svojemu sosеду, ki je tam sedel zamišljen.

„Res,“ je odgovoril le-ta, „prijatelj, jaz pravim: zadnji dan. Drevi se vidiva že na onem svetu. Ta dan nam prinese smrt, Bog mi grehe odpusti! Smrt!“

„I, sosed, tako gotovo še ni! Jaz pa še zmerom upam, da jih bomo še ta dan z božjo pomočjo odbili: kloštrski hlapci, Mačerolovi hlapci,

Ravbar, Krčanje ... in morda še kdo, nam pridejo pomagat. Zato nikar ne obupajmo, sosedi! Nikomur ne smeš tako govoriti! Do zadnjega se bijmo! Dokler bom gibal z mezinem na levi roki, tako dolgo sem se namenjen braniti. Razumi me, sosedi!" je rekel prvi.

„O, ne boj se! Le s teboj govorim, le tebi povem, kakor mislim. A večera ne bomo dočakali živi in zdravi, to mi tukajle notri nekaj govori, in videl boš, da se bova drevi že drugje srečala,“ je odgovoril tovariš.

„Nu, prijatelj,” je rekel oni, „saj smo pri cerkvi na pokopališču. Ne bo nas treba nositi pokopavat. Kar pademo, pa je. Zato se pa hočemo še grdo pogledati, preden nas turški psi preselijo na oni svet. Ne izkušaj upanja popolnoma!”

**„Večer ne bomo
dočakali živi in
zdravi, boš videl!“**

„Upanja! Ali nisi slišal: vso noč je vrelo gori na griču in po travniku. Kolikor je te požasti v deželi, vse se je to noč zbralo okrog našega obzidja. Saj si videl, kako smo že včeraj stokali, in komaj komaj smo ga odbili. Jutri bo rdečih kot listja in trave. Mi smo spehani, razpal se ni nihče, zid je odkrhan, razkopan, v rokah nimamo skoraj ničesar. In pomoči? Kaj bi govoril! Koliko je teh, ki si jih imenoval? Kaj stori muha proti celemu panju čebel? Nič. A, kaj meniš, kloštrski hlapci še ne morejo iz kloštra. Gotovo so Turki obstopili tudi kloster. In tudi ko bi mogli, niso tako neumni, da bi šli iz zatišja, ko dobro vidijo, da jih zunaj čaka gotova smrt in da nič ne opravijo. In potem, prijatelji, še sinoči je šel nekdo na grad Kozjak, na Mačerolec je šel sam gospod, v kloster so poslali hlapca, pa niko- gar ni nazaj. Kaj meniš? Nič drugega ni, kakor da so prišli vsi v roke

Turkom in zdaj že gnijejo pod nebom ali pa ležijo zvezani v šotorih. Nihče, sosed, nam ne more pomagati. Preden bo drevi, tudi naju ne bo."

"Bog bo pomagal, če je njegova volja," je odgovoril drugi, segel so sedu v roko in odšel med druge skupine, kjer so imeli enake pogovore.

"Kakor je že njegova volja. Samo da nam bo milostljiv. Današnje dni je na svetu hudo. Gori mora biti boljše. Kakor bo Bog naredil." To reče in se zopet zamišljen usede na tla k malemu ognju.

V jutru se je že jelo svetiti. Noč je zmerom bolj bežala. Po krščanskem taboru se je vse gibal. Še bolj živo pa je bilo v turških šotorih, kajti čez noč so se bile zbrale raztresene sile.

Ker so Turki menili, da bodo dobili, če dobijo v pest menihe, tudi dragocenosti in bogastva stiškega kloštra, so se hoteli po vsej sili polastiti tega kraja in njegovih branjeljev. Morda niso hoteli tudi zato iti naprej, da ne bi pustili za seboj zbranih trdnih rok, ki bi jim utegnile zapreti pot nazaj. In ker so prišli v deželo ropat zlasti zato, da so naložili mlade, zdrave ljudi, ki so jih potem na Turškem prodali za sužnje, so upali dobiti precej tu pod svojo oblast veliko množico obojega spola, kar ni bilo povsod lahko, ker so se drugod ljudje, posvarjeni po grmadah in gorečih požarih, boljše zavarovali ali poskrili po gozdovih.

Turki so se bili kot divji. K temu jih je priganjala tudi njihova vera.

Ko se je bližalo jutro, obsuje turška vojska znova cerkveni tabor. Kmetje napenjajo zadnje moči, Turke odbijajo kakor ljudje, ki jih ne čaka drugo kot smrt, ki jim pa daje obup čudovito poslednjo moč, ki

dela iz navadnega vojaka pogumnega junaka. Hrabri kmetje bi se morda še ubranili, ko bi imeli moža, ki bi znal pomagati, velevali in zapovedovati. A gospoda z Mačerolca ni bilo, ponoči je prišel v roke nevernikom.

Turki so se bili kot divji. Ne samo lakomnost po blagu in želja, da bi dobili ujetnike, tudi turška vera sama je priganjala Turka, da je divjal zoper kristjane, kajti veroval je, da se mora bojevati z vsakomer, ki ni mohamedanec. Misli je, da sam ne more pospešiti svoje smrti, ampak da pride ta takrat, ko mu jo pošlje Alah, da pa bo imel veliko večje zasluge na drugem svetu, če umrje v boju s sovražniki svoje vere.

Zlasti velik mlad janičar se je tolkel kakor groza. Kamor je prišel s svojimi tovariši, so se goste vrste za zidom razmaknile. Mnogi, ki so se mu postavili po robu, so padli vznemirjeni s krvjo in se niso nikdar več pobrali. Bil je za glavo večji od svojih tovarišev, strašen, a lepega obraza.

To je bil Jurij Kozjak, Markov sin, slovenski janičar. Revež ni vedel, da divja zoper svojo domovino, zoper svoje brate. Kdo bi mu naj bil to povedal? Kdo bi ga bil poučil, da je tod hodil tisti, ki ga je prvi ljubil, da je to, za kar se bojuje, zmota? Res, ko bi janičar za to vedel, se ne bi bojeval zoper svoje nasprotni-

ke; meč bi obrnil proti svojim krvoločnim tovarišem, saj je bil dobrega srca.

Iz njegovih oči ni švigal tisti ogenj, ki je zaznamoval njegove tovariše, niti ni hlepel po ropanju in ujetnikih, le bojeval se je s čelom proti čelu. Tu je bil strašen. To se ve, da se je bojeval za napačno stvar.

Ali je morda vendarle seme, ki so ga dobri ljudje zasejali v mladosti v njegovo srce, ostalo še z zadnjo korenino v njem? Ali mu niso mogli Turki popolnoma izriniti človeške čuti? Ali tudi pozabljenje ni pokrilo vsega, kar si je bil nekdanj, zdavnaj pridobil? Bog ve.

Kmetje jamejo kmalu omagovati. Mnogo jih je padlo, vrzeli se niso dale nič več zamašiti.

Prvi, ki je prekorajčil zid, je bil velikanski janičar. Ko je bil na zidu in prek zidu, je napravil s svojo težko roko pot tovarišem in zdajci se je grozovito razlegnil krik — Turki so bili sredi kristjanov. Nastalo je klanje, da ni, bi skoraj rekel, videlo sonce enakega.

Vsakteri je zdaj branil sebe in svoje življenje, zakaj človek upora bi vse, tudi največje in najtežje pripomočke, da bi življenje podaljšal, če ne več, vsaj za kakšne trenutke. Vsak je napeel poslednje sile, da bi vraga odpodil od sebe.

bo še

iz življenja naših far po Evropi

anglija

V novembru, ki je posvečen spominu rajnih, smo tukajšnji slovenski rojaki obiskovali grobove naših umrlih prijateljev, sorodnikov in dobrotnikov. Žal se število odhajajočih s tega sveta v večnost ne prestanto veča, zlasti v zadnjih letih, ko je mnogo tistih, ki so prišli v Veliko Britanijo pred 44 leti, že kar ostarelih in rahlega zdravja ali onemo-

glih. Tudi rak je med mlajšimi terjal svoje žrtve.

Pri vseh naših srečanjih v adventnem času smo se pri mašah spominjali naše slovenske domovine in molili za njeno boljšo prihodnost. Adventni obiski se vedno začenjajo pri rojakih v Južnem Walesu, kjer sta se naši slovenski skupnosti v Aberdare in Bargoedu v nekaj letih najbolj zmanjšali. Toda tisti, ki še pridejo, so najbolj zvesti pripadniki in dobrotniki katoliške misije.

Božično slovesnost začenjamo z mašo na sam sveti večer v župnijski cerkvi na Midland Road sredi Bedforda. Udeležba je bila tudi letos kar številna. Upamo, da bo tako še dolgo časa.

Na dan Sv. Štefana je vsako leto, sedaj že več kot 40 let, *slovesna božična maša* v 400 km oddaljenem Rochdalu. Pri maši poje naš, na žalost še edini, pevski zbor, ki zelo lepo in zbrano prepeva slovenske božične pesmi.

Alenka Lavrenčičeva je pod novinarskim imenom Alenka Lawrence v založbi St. Paul's Publications pod naslovom „Where is God in all this?“ (Kje pa je spričo tega Bog?) objavila zbirko pogovorov z Leonardom Cheshirjem, sedanjim lordom Cheshirjem, najbolj odlikovanim britanskim pilotom iz 2. svetovne vojne, ki je bil Churchillov opazovalec atomskega bombardiranja Nagasakija 1945. Po vojni je Cheshire postal katoličan in je vse svoje delovanje usmeril v skrb za invalide, težko bolne, telesno in umsko prizadete. Za

Alenka Lavrenčič.

te je ustanovil v 49 državah kar 270 domov, znanih pod imenom „Cheshire Homes“. Naslov Alenkine knjige je povzet po vzkliku vojaka v 1. svetovni vojni ob zgrozitvi nad nesmiselnim

Novoporočenca Roman in Eileen Lavrič.

Na slovenskem dnevu so se srečali trije prijatelji, ki žive daleč na razen.

klanjem in trpljenjem. Alenka Lawrence (Lavrenčič) zastavlja lordu vrsto vprašanj o njegovem gledanju na probleme današnjega časa: o vrednotah življenja, vse od spočetja do naravne smrti; o trpljenju, molitvi, smislu življenja, veri, Cerkvi itd. Knjiga je bila deležna dobrih ocen v treh katoliških tednikih.

Lord Longford je zapisal, da je Alenka „s to očarljivo knjigo opravila prvo razredno delo“, ko se je pogovarjala s tem „največjim živečim Angležem“. Tabelet jo je uvrstil na drugo mesto najljubših predbožičnih knjig.

V soboto, 9. novembra, sta si obljubila *zakonsko zvestobo* Roman Lavrič in Eileen Patricia Galvin, v cerkvi lurske Matere božje v New Southgate (sešerni London). Roman je sin zvestih članov naše slovenske katoliške skupnosti v Londonu, Ivana in Brune Lavrič. Nevesta Eileen pa je iz dobre irske katoliške družine. Nevestin bratranec je katoliški duhovnik.

Ženinu in nevesti vsi rojaki iz slovenske katoliške skupnosti želimo in voščimo vso srečo in blagoslov na njuni življenjski poti.

avstrija

PREDARLSKA

Praznik Brezmadežne: V adventni čas je postavljen praznik Brezmadežne. Lepa navada je, da se nekatere župnije in različne duhovne skupnosti pripravljajo na praznik z devetdnevnicco. Ob teh dnevih se lahko najlepše pripravimo na božič. Marija se je z molitvijo pripravljala na rojstvo Sina. Zato ga je s tako ljubeznijo sprejela, da je bila pripravljena na vse. Tudi nas opozarjajo razmere po svetu, da se bo treba spet vrniti k molitvi in pričakovanju Kristusa, ki prinaša mir in nov način razmišljanja ljudi.

Letos je praznik prišel na nedeljo. Za mnoge je bilo to olajšanje, da ni bilo treba misliti na „gospodarsko plat“. Že nekaj let si prizadevajo trgovci in drugi poslovneži, da bi ta praznik odpravili, ker jim prinaša velike „izgube“. Nič pa

ne pomislijo na moralno in duhovno škodo, ki jo vnaša tako mišljenje med kristjane.

Na praznik je bila glavna maša ob 10. uri v Dornbirnu. Ob večji udeležbi pevcev in vernikov je bilo tudi praznovanje bolj slovesno. Vodilo tega dneva je bila Marijina misel iz evangelija — pravi Marijin odnos do izpolnjevanja božje volje in življenja po njej. Za zaključek smo zapeli litanije MB in se posvetili Brezmadežni. Z željo, da bi lahko ostali vse življenje po Marijini priprošnji zvesti svojemu poklicu in Bogu, smo obhajali ta lepi praznik.

Martinovanje: Množica tistih, ki so se zbrali, je bila veselega srca. Takšen občutek je dobil človek, ko je gledal razigrano množico ob letošnjem martinovanju. Za zabavo je skrbel ansambel Murgtal Krainer iz Gagenaua v Nemčiji. Sledile so slovenske viže, spremljane s petjem, in mlado in staro se je vrtelo kot v starodavnih dneh v kakšnem vinorodnem kraju Slovenskih gor. Vsaj ob taki priliki pozabi človek na tegobe in skrbi, ki ga mučijo v tujem kraju. Še bolj pa na težke gospodarske razmere doma in pa na vojno viro v sosednji Hrvaški. Martinovo vino pokaže svojo moč in razveseli potrta srca.

V dvorani, kjer imamo prireditve, je tokrat prvič plapolala poleg avstrijske zastave nova slovenska — simbol samostojne države Slovenije. Po pozdravnih besedah g. Ferija smo zapeli slovensko himno. Petje je močno vodil zbor na odru; v dvorani se je slišalo bolj mrmranje. Melodija je precej zahtevna in besedilo novo; morali se je bomo še naučiti. Potem nam je govornik razložil pomen slovenske zastave s simbolom Triglava, reke Save in morja ter zvezd, ki so povzete z grba celjskih grofov. Zbor je zapel nekaj narodnih pesmi, nato smo pa slišali še recitacijo Gregorčičeve pesmi. Tako smo bili deležni tudi nekaj kulturnega programa, kar je vsekakor hvaljevredno in potrebno.

Najbolj priljubljen del prireditve je vsakoletna tombola. Ta je postala že kar tradicionalna. Srečke so bile skoraj razgrajbljene. Žrebanje se je začelo dokaj rano in se je končalo kar v enem krogu. Nekaj bolj skromnih, nekaj pa kar zavidljivih dobitkov, je bilo razstavljenih na odru. S pomočjo izurjenih so-

delavcev je bila tombola v doglednem času končana, v zadovoljstvo vseh. Bilo je več prilike za ples in medsebojna srečanja. Saj se mnogi rojaki pojavijo samo na tej prireditvi, sicer jih pa ni videti celo leto. Zato je takrat toliko več novic, spraševanj in pomenkov.

Martinovanje prehaja iz roda v rod. To ljudsko praznovanje je obenem del običajev in kulture slovenskega naroda. Zato je prav, da se ohranja, prenaša na mladi rod Slovencev, ki živijo v tujini. To bo spomin otrokom na Slovenijo in njihove ljudi, če bodo ostali v tujini. Del bogastva kulturne dediščine naj jim ostane kot dota slovenskih staršev.

LINZ

Na zadnjo nedeljo v mesecu navadno nimamo slovenske maše, toda zaradi praznika Kristusa Kralja nam je letos prišel maševat dr. Vinko Potočnik iz Maribora, ker mora naš župnik Ludvik Počivavšek zadnjo nedeljo v mesecu maševati v Haidu. Cerkev je bila prav lepo obiskana. Po maši smo imeli sestanek cerkvenega odbora. Prvi in glavni problem je bil pomoč našim rojakom v domovini. Res je, da Hrvaška nujno rabi pomoč zaradi vojne, toda nikakor ne smemo pozabiti, da tudi pri nas v Sloveniji živi dosti ljudi v revščini in nimajo kaj jesti. Sklenili smo zbirko za Karitas v Mariboru. Zbiranje je povezano s težavami, ker imajo skoraj vsi sorodnike v domovini in že tu pomaga vsak po svoji moči. So pa med nami tudi ljudje, ki mislijo, da denar, katerega bomo nabrali, ne bo prišel v roke potrebnim. Te skrbi pa niso upravičene, ker bodo darovi izročeni osebno tistim, ki so najbolj potrebni pomoči. Res pa je, da vsem ne moremo pomagati, ker vsak dan prihajajo položnice in nove prošnje od vseh strani. Za podporo smo prosili tudi pri linški Karitas in pri g. škofu Aicheru, ki sta obljubila pomoč tudi za Slovenijo.

10. 11. smo praznovali sv. Martina. G. Martin Dominko je praznoval god. Ime Martin se v našem klubu pogosto uporablja, saj od njega dobimo prvo okrepcilo proti žeji. Lepa mu hvala, da tako rad pomaga vsako nedeljo in praznik do zadnjega v klubu. K temu prazniku sta se pa pridružila tudi Silva Joun z njenim rojstnim dnevom in

Godovnjaki pri martinovanju v Linzu 10. 11. 1991.

Anton Zore. Silva je zares požrtvovalna in, četudi včasih slabega zdravja, rada kuha vsakokrat, kadar ni tukaj ga. Anica Duhanič. Predsednik se je obema v imenu Slovenske skupnosti lepo zahvalil. Zoretu sta se pa zahvalili tajnica odbora Grandovec in Silva Joun. Za razpoloženje praznovanja sta pa skrbela g. Zlatko in g. Sadl. Kar smo pojedli in popili so plačali naši godovnjaki. Lepa hvala! G. Silva nam je pa spekla dobre potice.

17. 11. sta pa praznovala rojstni dan g. Zlatko in njegov sin Boris. Klub je bil zopet do kraja zaseden in razpoloženje kot prejšnjo nedeljo. Zlatko Ribič je tudi član odbora in vedno rad pomaga, kjer je potrebno. To nedeljo je pa g. Sadl vzel v roke harmoniko in zaigral našemu muzikantu. Zlatko nam je plačal vso pijačo, žena Darinka pa nam je postregla s pecivom. Hvala vsem za vse!

v družini Barba-Harcet. — V župni cerkvi St. Antoine v Etterbeeku je 29. septembra 1991 krstil sina prvorojenca, Nikita po imenu, iz družine Horvat-Marenne. — V kapeli Home St. Joseph, Montignies-La Neuville (Charleroi) je 17. novembra krstil šestega otroka iz družine Rušt-Cormont iz Charleroi, ki so mu dali ime Pavel.

Vsem tem srečnim družinam tudi naše čestitke!

Odšli so: V Kopru, kamor je šel na dopust, je umrl g. Julij Rovšček iz Bruslja in sicer 6. septembra 1991. V Bouffiuolu je 15. septembra 1991 umrla g. Marija Konjedic, por. Spinazi. Rodila se je 26. maja 1911 v Kanalu. V Jumetu je pa umrl g. Branko Mauri

Pok. Marija Konjedic iz Bouffiuolu.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Zadnje mesece je imel naš izseljenjski duhovnik več krstov:

V župni cerkvi St. Martin v Ansu (pri Liège) je 7. septembra 1991 krstil Heleno, prvo hčerko v družini Draženović-Grgić. — V kapeli Notre-Dame (Pères Oblats), Bruselj, je 8. septembra 1991 krstil malega Marjana, tretjega otroka

in sicer 16. novembra 1991. Rodil se je 9. oktobra 1922 v Grahovem ob Bači.

Vsem tem želimo, da se v Bogu odpočijejo, vsem svojcem pa naše krščansko sožalje!

LIÈGE — LIMBURG

Akcije za priznanje Slovenije, pomoč Sloveniji in hrvatskim beguncem v Sloveniji:

Kratko smo že poročali o novem Komiteju Slovencev v Belgiji, ki naj koordinira naše politične in karitativne dejavnosti v prid Sloveniji in hrvaških be-

Zastopnik slovenske vlade v Bruslju g. Lojze Sočan govori na XXXI. Slovenskem dnevu v Eisdeni.

guncev. Predsednik tega odbora je ing. Janez Trobec, tajnik prof. Polde Cverle in blagajnik podjetnik g. Dominik Vidmar. Zadnjega sestanka v Eisdeni so se udeležili tudi člani enakega komiteja v Den Haagu in srečanje izkoristili za medsebojno spoznanje, poročila, izmenjavo misli in predlogov. Spoznanje ljudi, ki živijo v različnih krajih, a vsi v srcu dobro mislijo, bo rodilo zelo ugodne posledice za nas in za našo stvar. Na posameznih področjih so že marsikaj uresničili. Toplo nas preseneča bogata dejavnost g. Franca Kartur

šerja, ki že mesece ves svoj čas in vse moči posveča karitativni akciji za Slovenijo. G. Franc ima izredno veliko poznanstva med Flamci. Brezplačno je dobil na posodo osemtonski kamijon, s katerim je sredi decembra odpeljal darove s hrano, obleko, odejami in zdravili v Maribor, Celje in Ljubljano. G. Francu Kartušerju dolgujemo iskreno priznanje in toplo zahvalo.

V okviru Odbora za Slovence v Belgiji je Limburg na pobudo g. B. Žabota začel posebno božično akcijo v prid hrvaških beguncev v Sloveniji.

Ob zasedanju „dvanajsterice“ iz Evrope v Maastrichtu smo se s slovensko zastavo udeležili manifestacije tisočev Hrvatov na stadionu tega mesta. Zavzetost več tistočglave množice je bila nekaj čudovitega. Invalidi iz Vukovarja so bili triumfalno sprejeti. Narod je dostojanstveno manifestiral za mir, za priznanje neodvisnosti, a je krajevno časopisje ta dogodek prešlo z molkom ali pa ga je skromno zabeležilo. Tu vidimo sramotni cinizem vase zagledanega Zapada.

Slomškov pevski zbor je za praznik sv. Cecilije imel prijeten *družabni* večer.

Miklavževali smo po vseh naših postojankah.

Vsem rojakom voščimo obilje božjega blagoslova v letu 1992.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa, poleg Slovenskega doma.

V Parizu je bilo ustanovljeno *društvo France-Slovénie*, ki ima namen gojiti vsestranske odnose med francoskim in slovenskim narodom. Predsednik društva je profesor Castelan, podpredsednik prelat Čretnik.

Koncert Gallus Consorta, ki so ga priredili 17. novembra 1991 v avditoriju glasbene šole v Chatillonu Miloš Pahor, Dina Slama in njuna hčerka

Jurček in Štefan Rogelj sta na Slovenskem dnevu v Eisdenu lepo zagrala nekaj naših melodij.

Irena, je bil strokovno na zavidljivi višini. Vsi, ki so prišli na koncert, so doživeli čudovit večer, le škoda, da se je vabilu odzvalo tako malo ljudi.

Miklavževanje 1. decembra je bilo prisrčno. Vsi, ki so ga pripravili, so vanj položili mnogo truda. Zdi se, da so nekateri slutili, da bo tokrat navzoč cel regiment parkljev, in so iz previdnosti ostali doma.

G. Ciril Guštin, ki v imenu odbora za Slovenski dom vsako leto razpošilja voščila in zahvale, je letos zaradi preobilenega pisanja moral prav tokrat na operacijo roke, zato odbor vsem prijateljem in dobrotnikom Doma tukaj pošilja božična in novoletna voščila, pismene zahvale bodo pa prišle ob drugi priložnosti.

Razstava mladih slovenskih umetnikov — 12. decembra so v Maison del l'Europe de Paris (35 rue des Francs-Bourgeois, Paris 4e) *Jeunes Artistes Slovènes* (Marjan Gumilar, Cveto Maršič, Ivo Prancič, Jasna Samarina, slikarji, in Matjaž Počivavšek, kipar) odprli svojo razstavo, ki je na ogled do konca januarja 1992.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Božični prazniki nas niso samo povezali med prijatelji in znanci, ampak zlasti z našimi dragimi v domovini. Naša molitev jih je spremljala posebno v teh dneh s prošnjo za mirne in srečne čase.

Milost svetega krsta so prejeli: Amandina Chevalier, Benjamin Ploch in Julija Sabina Mitermique. Naj ostanejo dobri božji otroci! Staršem in botrom naše čestitke!

Zaradi bolezenskega dopusta dušnega pastirja bo slovenska služba božja 26. januarja 1992.

Rojakom, prijateljem in znancem milosti polno in srečno novo leto 1992.

AUMETZ

22. novembra 1991 smo pokopali gospo Franciško Drobne, ki je bila najstarejša Slovenka v Aumetzu. 4. oktobra je izpolnila 93 let in obhajala zadnji god na tem svetu. Bila je tedaj še na svojem domu in s pomočjo „opornika“ tudi še hodila in sprejemala čestitke. V bolnico Thionville so jo peljali 9. novembra, ko se ji je zdravstveno stanje zelo poslabšalo, in tam je umrla 19. novembra.

Gospod Drobne bomo ohranili v spominu kot ustrezljivo, postrežljivo, gostoljubno, prijazno in odprto ženo — kako rada je spekla potice ob miklavževanjih, kako rada je pela, tudi bas, če je bilo treba. Posebno rada je pela v cerkvi: Je angel Gospodov oznanil Mariji . . . , molitev, ki smo jo včasih peli pogosto, pa se danes vedno bolj opušča.

Pokojno bomo ohranili v spominu tudi kot močno in odporno ženo, saj je dosegla starost, kot jo le malokdo doseže.

Zakonca Junkar in Mercy-le-Basa z otroki, vnuki, pravnuki in prijatelji ob diamantnem jubileju poroke 29. 9. 1991. Njihova rojstna župnija je Raka.

Bila je doma iz Laškega (Tevče).
Gospod ji daj večni pokoj in večna luč naj ji sveti. Naj počiva v miru.

nemčija

Branko Sinkovič iz Ludwigsburga se je šel poročiti v grajsko kapelo v Ludwigsburgu. Pred oltar je šla z njim nemška rojakinja Marion Rau. Da bi bila tudi grajsko srečna!

STUTTART-okolica

Leto dobrega srca. — Preteklo leto bo veljalo v naši verski skupnosti za leto dobrega srca. Raznim akcijam za pomoč Sloveniji in Hrvaški se je namreč odzvalo nepričakovano visoko število rojakov. Tako je 350 naših ljudi zbralo za Slovenijo 165.000 DEM. Hrvaškemu centru v Stuttgartu smo oddali nad 100 velikih paketov oblačil različne vrste, da jih odpeljejo na Hrvaško. Adventni akciji za darilne pakete hrvaškim begunskim otrokom se je pridružilo kar 140 Slovencev. Vse to je dobro znamenje naše skupnosti in dokaz, da v njej še bije dobro srce.

Dve fari — ena duša. — Na 3. adventno nedeljo, 15. decembra, smo imeli v Stuttgartu skupno bogoslužje s

hrvaškimi verniki. Cerkev sv. Eberharda na Königstraße je komaj sprejela vse udeležence. Usoda zadnjih mesecev nas je tesneje povezala kot ljudi in kot kristjane in to v bojazni, trpljenju in upanju. Naše sočutje s stotisoči hrvaških beguncev, med njimi ogromno otrok, smo skušali dokazati na ta način, da smo med darovanjem postavili pred oltar skoraj 140 božičnih zavitkov, darov za hrvaške begunske otroke. Pakete, vredne po 35 DEM, so darovale naše družine in posamezniki. Hrvaški župnik pater Marinko se je za to toplo gesto iskreno zahvalil. „Poskrbel bom, da bodo darila še pred božičem izročena begunskim otrokom na Hrvaškem,“ nam je zagotovil. To adventno srečanje je obe župnijski občestvi duhovno obogatilo in zdi se nam, da smo s to akcijo odprli vrata Mariji in Jožefu sredi modernega Betlehema.

200 Miklavževih vrečk. — Brez miklavževanja si predbožičnega časa ne moremo več prav predstavljati. Advent nam prinaša duhovno odrešenje po božji ljubezni, Miklavž pa je poosebljena dobrotu te božje ljubezni. Ta priljubljeni nebeški gost nas je obiskal v štirih mestih: v Böblingenu, Schwäbisch Gmündu, Oedheimu in Stuttgartu. Posebno lepo smo ga sprejeli v

Štajerski rojak Lojze Strašek ima na Württemberskem (Benningen) svoj vinograd. Lani je povabil na trgatve svoje kolege. Poleg grozdja in rezerve iz kleti (letnik 1990) je tudi pečenka z različna dobro teknila. Načel jo je gospod Lojze sam.

1½ kg tehta ta jurček, ki ga drži v rokah Lojzek Vranov iz Stuttgarta. Lansko jesen je bilo v tamkajšnji okolici veliko gob.

Stuttgartu. Pred njegovim prihodom smo imeli mladinsko adventno mašo, pri kateri so sodelovali šolski otroci, dekliški zbor, mladinski orkester in moški zbor Domači zvon in seveda polna cerkev sv. Konrada.

Po maši je bil najprej kratek program v farni dvorani, ki so ga izpolnili otroci sobotne šole. Sestri Lampovšek Bianka in Tanja sta zaigrali in zapeli pesem Angelček moj, štirje Rudolfovi bratje iz Esslingena pa pesem o Miklavžu z belo kapo in dolgo brado. Nato je sedem angelov povedalo, kakšne otroke imajo v nebesih radi in katere molitve naj se otroci naučijo. Za angeli je nastopilo sedem parkeljnov. Ti pa so povedali, kakšnih otrok se oni veselijo. Miklavža smo naročili iz Ulma. Dr. Marko Dvorak je vlogo sijajno odigral. Znal je nagovoriti otroke in odrasle. Tudi pri darovih je bil povsem pravičen. Vsi otroci so dobili enaka darila, kar je pri nas navada že prek 20 let.

Bundeskanzler ji je odgovoril. — 14-letno slovensko dekle, Irena Strojman

iz Schwieberdingena, je novembra poslala nemškemu predsedniku vlade Kohlu vrsto podpisov nemških rojakov, ki se zavzemajo za mir ter priznanje Slovenije in Hrvaške. Pošiljki je priložila tudi lepo molitev za mir, v kateri se z ozirom na tragične dogodke na Hrvaškem vprašuje: „Le zakaj nam je dal Bog oči, ko nočemo videti trpljenja in vojne; zakaj nam je dal ušesa, če nočemo slišati krika na pomoč; zakaj nam je dal usta, če ne govorimo proti grozodejstvu vojne; zakaj nam je dal roke, če ne priskočimo na pomoč.“

Pismo mladega dekleta je kanclerja Kohla le malo ganilo, saj ji je po svoji tajnici Hildegard Blumenstein odgovoril, da se Nemčija zavzema za mir in priznanje in to prizadevanje bo v prihodnje še stopnjevalo.

Presenečenje iz Trsta. — V nedeljo, 24. novembra, nas je obiskal slovenski tržaški vokalno-instrumentalni trio Gallus Consort, ki ga sestavljajo družinski člani Dina Slana, Irena Pahor in Miloš Pahor. S turnee po Franciji in Belgiji so se med povratkom ustavili v Stuttgartu kot gostje Casarjeve družine. Pri maši v Esslingenu je trio zaigral skladbo članice tria, gospe Dine Slane, Missa brevis z motetoma Vox clamantis in deserto in Dominus Jesus. Po maši je trio zaigral skladbo Johanna Sebastian Bacha (Sonata v A duru), Antonija Lottija (Trisonata) in Dine Slane Večerna molitev. Tako glasbi kot solopetju gospe Dine Slane so poslušalci navdušeno ploskali. To velja seveda za koncertni del. Med mašo smo izvajanjem le pozorno prisluhnili.

Glasba in petje Gallus Consorta sta bili za našo skupnost nekaj povsem novega. Prav pa je, da smo se vsaj malo seznanili tudi s tovrstno glasbeno umetnostjo. Zato pa našim gostom iz Trsta iskrena zahvala.

Sožalje — Proti koncu lanskega leta smo bili še dvakrat zbrani v žalosti. V Stuttgartu je umrla pri 82. letih Marija Vidmar. Rojena je bila na Otlici. Tam so jo tudi položili na božjo njivo. Hčerka Roziki, Danici in Cvetki z družinami, ki vse živijo v Stuttgartu, naše iskreno sožalje. — Na poti iz domovine je 22. novembra izgubil pri prometni nesreči blizu Beljaka življenje naš

rojak Adam Ladislav, star 56 let. Rojen je bil v Mariboru, zadnjih 25 let pa je živel v Ludwigsburgu. Ženi Ljudmili in sinu Ladislavu izrekamo iskreno sožalje.

OBERHAUSEN

Adventno vzdušje je že med nami. Miklavževali smo in si pripravili nekaj luči za pozivljanje adventne poglobitve v skrivnost prihodnjih praznikov. Vmes se je seveda dogodilo kar nekaj stvari, ki jih je treba tu omeniti.

V Castropu nas je doslej vsakokrat po maši sprejela ga. Marica Sauerzopf pod streho. Njena gostilna je bila tako rekoč onstran cerkvenih vrat, prav zares na roko. Za našo skupino je bil vedno rezerviran prostor posebej, da smo se lahko sprostili, se pogovorili in se nasmejali. Marica je sedaj oddala gostilno iz rok. Ostaja še med nami, vendar si bomo morali poiskati druge prostore za naša srečanja. Seveda nas je nazadnje še posebej lepo postregla in se ji tu zahvaljujemo za vsa dolga leta, ko nam je držala odprte roke.

Miklavž je pri nas obhodil vso župnijo. Ustavil se je skoraj v vseh naših župnijskih podružničnih središčih. Največ otrok je bilo seveda v Essnu, kjer so se zbrali na kup otroci tudi iz Wettra. Prav zares bogat program so pripravili pod vodstvom učitelja in učiteljev slovenskega dopolnilnega pouka in slovenske veroučne šole pa tudi zbor društva Bled. Miklavž je bil na obisku še v Güterslohu, Oberhausnu, Krefeldu in Moersu. Navdušen je bil, ko je videl, kako pogumno nastopajo otroci in govorijo lepo slovenščino, vsaj pri nastopu. Posebej se je izkazal v Krefeldu. Tu nam ga predstavlja g. Martin Bratušek že več ko dvajset let. Tokrat je odšel od nas z izjavo, da naslednjič ne bo mogel več. Poiskati si bomo morali drugega zastopnika. Bogato je nagradil nekatere posemeznike tudi med odraslimi. Mora že vedeti zakaj. Zahvalili smo se mu in to ponovljamo še tukaj. G. Martin je bil vsa leta zvest član slovenske krščanske skupnosti v tem mestu in se je z veliko požrtvovalnostjo trudil, da bi ostalo med nami vzdušje zaupanja in je po svojih močeh izglajeval nasprotja med Slovenci. Veseli se tega novega časa, ki

Otroci pojó Miklavžu.

München: Miklavž z angeli med nagovorom.

nam nakazuje, da ne bo več tako zelo na nas in naše odnose vplivala politika.

Iz Hüchelovna pa je prav nenadoma prišla žalostna novica o smrti ge. Ide Kostanjevec. Morala je na operacijo, ki navadno ni zelo težka, pa se je po najprej dobrem okrevanju nenadoma sprevrglo zdravstveno stanje in je podlegla bolezni. Za njo žaluje mož in štirje odrasli otroci. Pokojna ga. Ida je zadnja leta tako rada prihajala tudi k slovenski maši v Eshweilerju. Rada je pela. Veliko je sodelovala tudi v slovenskem društvu v Heinsbergu. Doma je bila iz okolice Maribora. Njena hčerka je strnila njeno življenje v nekaj vrstic, ki povedo veliko. „Njeno življenje je bilo že od otroških let prepleteno z grenkimi izkustvi. Kot 6-letna deklica je izgubila mamo. In kasneje ji ni bilo prizaneseno s preizkušnjami. Danes

upam in prosim Boga, naj pri njem najde zaželeni mir. Do zadnjega dne je skrbela za nas. Odšla je od doma v bolnico z nekim posebnim razpoloženjem, zdi se mi, da se je sprijaznila s svojo usodo. Ni jokala zaradi sebe, temveč zaradi tega, ker je morala od nas v bolnico. Jaz sem bila vezana nanjo s posebno notranjo vezjo, ki je ni mogoče opisati. Mislim, da je sam Bog hotel, da sem lahko bila pri njej prav v zadnjem trenutku. To mi je uteha sedaj, ko je ostala v mojem srcu velika tišina.“

Zbralo se je na pogrebu zares veliko Slovencev in Nemcev. Bog ji daj uživati večni mir in pokoj! — smo ji želeli na zadnji zemeljski poti.

MÜNCHEN

● Mesec verskega tiska je v naši župniji od srede novembra do srede decembra. Največ smo prodali kole-darjev, božičnih voščilnic, nekaj mo-

horjevk, pa oglje in kadilo za blagoslov stanovanja na tri svete večere.

● Župnijski svet je predlagal farno delo v zadnjih dveh mesecih in se pogovoril o pripravi na miklavževanje in o delu v naši slovenski šoli.

● Ministranti se redno srečujejo in si želijo, da bi se njihovo število povečalo.

● Pevski zbor je praznoval god svoje zavetnice sv. Cecilije. Zbor ni številčen, zato pa smo tembolj veseli njihovega ubranega petja pri naših nedeljskih mašah.

● Šola se redno vrši, udeležba je še kar zadovoljiva, disciplina včasih manj, zavzetost pri učenju pa različna: pri nekaterih je zelo velika, pri drugih nekoliko manj.

● Nedeljske maše ostajajo slejko-prej glavna srečanja našega občestva. V adventu so bile dobro obiskane. Povprečno čez 160, na Miklavževo nedeljo celo 235.

● Miklavževanje je letos lepo uspelo. Namesto sv. Antona in sv. Petra so nastopili naši mladinci. Uprizorili so prizor iz pekla. Znameniti francoski mislec in dramatik Sartre je zapisal: pekel, to je človek. Človek je kriv marsikaterega zla na svetu. In res. Naši parklji so nam z Luciferjem na čelu prikazali, da ozračje pekla ni daleč od življenjske resničnosti. Prizor je pope-

Andreas Arnuš pri krstu.

strila domiselna scena, ki jo je naslikala naša Veronika, in glasba, ki so jo mladinci sami izbrali. Zelo izrazen je bil ritmični ples, ki je predstavo harmonično zaokrožil. Glavni nosilec enodejanke pa je bil mogočni Lucifer. Z izrednim igralskim občutkom je oblikoval lik brezobzirnega uživača, ki se poživlja na vse, kar diši po morali in Bogu. Na Miklavžev prihod nas je doživeto pripravil angelček Kodrček. Otroci so mu pomagali in ubrano zapeli pristrčno pesem, ki so jo spremljale Sabina, Monika in Barbara na flavto. Sv. Miklavž nas je tudi letos spodbudno nagovoril, kakor smo že navajeni. Govoril je sede, a zelo pristrčno in duhovito. Za vsakega je našel pravo besedo. Umiril je tudi razgrete parklje, ki so si nekatere kar pošteno privoščili. Prireditelj je bila lepa, pristna, doživeta, po besedah, petju, igranju, oblekah in pripravi odra. Vse to daje miklavževanju svoj mik. Zvrhane vrečke pa so bile zares miklavževske.

WALDKRAIBURG

● Krst. Naša župnijska skupnost je bogatejša za dva člana. Krščena sta bila Nicole Voneureuther, hči Ulija in Aleksandre, roj. Arnuš, in Adreas Arnuš, sin Slavka in Tanje Arnuš, roj. Bobo. Staršem iskreno čestitamo, otrokoma pa želimo zdravja in božjega blagoslova.

AKADEMIK DDR. RUDOLF TROFENIK 1911—1991

V soboto, 7. decembra, je podlegel težki pljučnici münchenski založnik in velik podpornik slovenske kulture gospod Trofenik. Navzlic visoki starosti je bil do zadnjega duševno čil in poln najrazličnejših načrtov.

Rodil se je 15. aprila 1911 na Studencih, delavski četrti Maribora. Ljudsko šolo in klasično gimnazijo je obiskoval v rodnem mestu. Pravo in modroslovje je študiral v Ljubljani in oba študija zaključil z doktoratom. Kot Turnerjev štipendist se je po promociji eno leto izpopolnjeval v Parizu. 1939 je postal asistent na pravni fakulteti, 1942 pa privatni docent na stolnici za kazensko pravo.

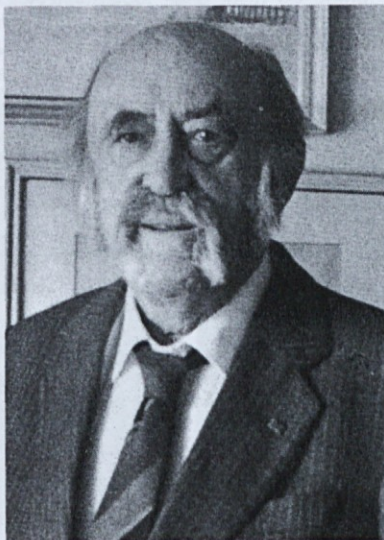
Bleščečo kariero mladega univerzitetnega učitelja so nasilno prekinile komunistične oblasti. Leta 1946 je bil odpuščen iz službe in od 1947 do 1956 je devet let prebil v zaporu na Igu. Po odpustu na svobodo se je preselil v München.

Stalinistično nasilje je sicer uničilo njegovo znanstveno pot, saj je na višku svojih moči moral v zapor, ni pa ustavilo njegove silne podjetnosti. Že 1960 je ustanovil specializirano založbo za znanstvena besedila. Založil je čez tristo knjig s področja slavistike, zgodovine in kulturologije Vzhodne Evrope.

Za Slovence je najpomembnejša predstavitev naše kulture od Brižinskih spomenikov, reformacije, razsvetljenstva do romantike. Izdal je monografije o ključnih osebnostih naše zgodovine (Trubar, Gallus, Kopitar, Prešeren . . .) Največji založniški podvig pa sta nedvomno njegov Valvazor in Dalmatinova Biblija.

S svojo založniško dejavnostjo si je pridobil velik ugled. Nemčija ga je odlikovala z zveznim križcem za zasluge, Univerza v Palermu ga je izvolila za častnega člana Centra mednarodnih albanoloških študij. Bil je tudi član Združenja za slovenistiko v ZDA. V domovini je postal častni član Filozofske-

Akademik dr. Trofenik ob 80-letnici

ga inštituta na teološki fakulteti in Slavističnega društva Slovenije. Najvišje priznanje pa je prejel ob svoji 80-letnici, ko so ga sprejeli med slovenske akademike.

Gospod Trofenik je bil predvsem iskalec modrosti. Njegova življenjska pot je bila nenavadno razgibana, a svojemu dobremu prijatelju msgr. dr. Zdešarju je ob zadnjem obisku skrbno naročil. „Povej vsem, da sem umrl kot kristjan.“

V imenu njegovih znanstvenih prijateljev se je od njega ob odprtem grobu poslovil prof. Grimm. „Dr. Trofenik je bil velik Slovenec in Evropejec. S svojo podjetnostjo nam je pomagal, da smo lahko natistnili marsikatero znanstveno razpravo. Bil je naš kritik, mentor in mecen.“

nizozemska

Pomoč hrvatskim beguncem v Sloveniji:

Folklorna plesna skupina je 10. novembra priredila svojo *kulturno prireditev* z raznimi plesi iz bivše Jugoslavije in dobiček namenila hrvaškim beguncem v Sloveniji. Tudi del dobička od martinovanja v novembru je šel v isti namen. G. Vili Abras, g. Štefan Povh in g. John Decerno so s kamijonom odpeljali v Portorož obleko, hrano in zdravila. Kamijon jim je dala na uslugo tvrdka Dielen. G. Jakob Šalej je dobil na posodo desetonski kamijon, ki bo spet odpeljal v Portorož obleko, odeje, hrano in zdravila. Pri zbiranju darov pomaga tudi pokrovitelj Slovenske folklorne plesne skupine, ki jo vodita ga. Mici Michon-Čebin in g. Slavko Strmaň, bivši direktor urada za izseljence g. Ahsman M. J. M.

Rojakom na Nizozemskem iskreno čestitamo k dejanski solidarnosti s Slovenijo. Pri nabirki sodelujejo številne holandske ustanove, katerim tudi velja naša topla zahvala.

Obiskal nas je sv. Miklavž. Mladina ga je pozdravila s pesmijo, deklamacijo in plesom.

Hvala vsem, ki veliko časa in moči posvečajo oblikovanju naše mladine.

Vsem rojakom na tem področju v-
ščimo vse dobro za dušo in telo v letu
1992.

švedska

GÖTEBORG

Spremembe v Sloveniji pritegujejo našo pozornost. Ugibamo o njeni prihodnosti: Katere države jo bodo med prvimi sprejele za svojo enakovredno partnerico? Kakšne možnosti za razvoj se ji ponujajo? Pogostejši pogovori o Sloveniji nehoti vzbujajo hrepenenje po njej. Pri kavi po maši na prvo adventno nedeljo v Göteborgu je bilo slišati: „Ljubljana je vsekakor bolj prijazno in bolj prijetno mesto za bivanje kot katerikoli večjih švedskih mest.“ Ta ali oni potihoma načrtuje, kako bo šel pokoj preživljat v domače kraje. Nekatere mlajše slovenske družine ugibajo, ali se bo mogoče vrniti v domovino, še preden si kdo od otrok dobi svojega življenjskega partnerja tukaj in tako ostane zapisan Švedski.

Navezanost na dom se ne kaže le v ugibanju, kaj bo prinesla prihodnost.

„Ti otroci ne znajo le prositi, ampak tudi dajati,“ so presenečeni ugotavljali angeli, ko je Miklavž skupaj s pismi dobil tudi paket za revnega otroka.

Posebno konkretni so mladi — drugi rod Slovencev na Švedskem. Sami prevzemajo iniciativo za medsebojno povezovanje. Srečali so se že v Landskroni, Kōpingu in pred kratkim v Göteborgu. Prevzemajo tudi odgovornost za ohranjanje lepih slovenskih navad med nami. Za Miklavža, 7. decembra v dvorani katoliške šole v Göteborgu, je kratek skeč pripravila tukajšnja mladina. S sproščeno in živeto igro so „trije angeli“: Silvija, Marjana in „pismonoša“ Slavko, petindvajsetim slovenskim otrokom nakazali, koliko je dela s pripravo darov. Jože je sobotni dopust izkoristil, da je zamenjal vojaško suknjo za Miklavžev ornat.

Tudi člani misijskega sveta so imeli dovolj dela, da je bilo za Miklavževe darove vse nared. A tak trud je obilno poplačan. Najmlajšim prinaša veselje in jim omogoča doživetje, ki ga ne bodo nikdar pozabili, za odrasle pa je odlična prilika, da nas izbeza iz naših lukenj, odtegne izpred televizijskega zaslon in zvabi, da pridemo skupaj in malo pokramljamo.

švica

Srečanje z ministrskim predsednikom g. Lojzetom Peterletom v Zürichu.

„Termin srečanja g. Lojzeta Peterleta, predsednika IS SR, z našimi rojaki v Švici je določen. Dan: 29. 11. 1991 ob 18.00. Kraj: Slovenska misija v Züri-

chu, se je glasil telefaks, poslan od g. Ivana Martelanca, svetovalca Izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije. Čez 130 slovenskih rojakov je v župnijski dvorani Maria Lourdes, Zürich-Seebach, pričakalo g. premiera. Po pozdravnih besedah p. Roberta je g. predsednik na kratko povzel dogajanje v Sloveniji in potem odgovarjal na vprašanja navzočih. K besedi se je oglašil tudi g. Karel Smolle, pooblaščenec vlade Republike Slovenije v Avstriji. Navzoče pa je nagovoril tudi dr. Božo Dimnik, ki je zastopal Slovence iz Švice na Slovenskem svetovnem kongresu v Ljubljani in Celju.

Ob tej priložnosti je bil g. predsedniku izročen simbolični ček za 80.000 frankov — dar Slovencev v Švici domovini Sloveniji za odpravo posledic vojaškega napada. To je vsota, ki se je zbrala na računu Slovenske misije v okviru akcije Pomoč žrtvam agresije v Sloveniji, ki sta se ji pridružili tudi slovenski društvi Triglav-Zürich in Slovenija-Rüti/CH. Številni Slovenci pa so finančno pomagali bodisi osebno, privatno, bodisi prek ostalih slovenskih društev.

G. predsednika smo seznanili tudi z akcijo zbiranja podpisov za priznanje suverenosti Slovenije in Hrvaške, ki smo jo izvedli skupaj s SLOVICO (SLOvenija-Š-VICA), društvom slovensko švicarskega prijateljstva, ki ga je ustanovil g. Bidermann, Švicar po

Miklavž v Göteborgu. Tudi najmlajši znajo biti hvaležni za pozornost.

P. Robert pozdravlja g. predsednika — dobrodošlico s slovenskim šopkom v narodni noši so izrekli tudi mladi slovenski potomci: sestre Andreja in Martina Šolar ter Aleksander Krivec.

nih položnic vrnila samo vsaka stota. In hude besede tonejo v pozabo . . .

SOLOTHURNSKO PODORČJE

Miklavževanje in srebrno slavlje

Miklavžev obisk in njegovo srečanje z otroki v Oltnu je bilo združeno s praznovanjem srebrnomašniškega jubileja p. Damijana. Morda se bo kdo vprašal, zakaj šele zdaj, tako pozno. Dobro nam znani dogodki, ki so letošnje poletje razburili in zgrozili vso Evropo, če že ne sveta, so preprečili načrtovano zunanje slavlje ob koncu junija, ko je bila srebrna maša. Ob vojaškem napadu na Slovenijo in ob z njim povezano zaskrbljenostjo, kako je in bo doma, res ni bilo mogoče misliti na praznovanje, namenjeno našemu dragemu in spoštovanemu dušnemu pastirju v Švici.

Z velikim zaupanjem, da bo končno

Izročitev simboličnega čeka v vrednosti 80.000 švicarskih frankov — dar Slovencev v Švici domovini Sloveniji za odpravo posledic vojaškega napada.

naša domovina Slovenija v nekaj dneh priznana kot samostojna država, in nekoliko pomirjeni, da bo morda le še vse dobro, smo se zbrali v soboto, 7. decembra, v Oltnu. Ob 17. uri je bila v začasni kapeli ob župnijski cerkvi sv. Martina maša, nato pa smo hitro napolnili lepo okrašeno in pripravljeno zgornjo dvorano. Malčki med nami so že nekoliko nestrpno pričakovali, kdaj jih bo končno le obiskal Miklavž, ker je imel po koledarju pač en dan zamude. In res je prišel in obdaril mnoge, ki so to pričakovali, nekaj jih je pa celo presenetil. Da bi dokazali, da so res vredni lepih daril, so s svojim petjem in recitacijami razveselili ne samo Mi-

rodu. Čez 5000 zbranih podpisov, v veliki večini švicarskih državljanov, smo 4. oktobra 1991 izročili sekretarju kabineta švicarskega zunanjega ministrstva g. Felberja.

Trenutno se vrši zbiranje božičnih paketov za otroke begunčke v Sloveniji na prošnjo gibanja mater za mir Okop ljubezni — bedem Ljubavi, po družinah, slovenskih in švicarskih, tudi po župnijah in švicarskih šolah, v okviru slovenskih društev ter slovenske dopolnilne šole.

Hvaležni smo predsedniku Izvršnega sveta Republike Slovenije g. Lojzetu Peterletu, da si je ob vseh napornih državnih poslih, številnih potovanjih in ne majhnih težavah, ki jih povzročajo strankarske razprtje v slovenskem parlamentu, dobesedno utrgal čas tudi za nas, Slovence v Švici. In da se mu nikamor ni mudilo. Da se je tisti večer povsem posvetil nam in ni kazal nobene utrujenosti, čeprav je imel za seboj zelo težak dan.

Naš poziv tudi za finančno pomoč Sloveniji — ne zgolj za moralno podporo — je naletel na odobravanje, negodovanje in ravnodušnost. Obrodil pa je tudi bogat sad. Trud se je obrestoval, čeprav se je od 1600 poslanih denar-

Simbolični ček.

klavža, temveč tudi vse prisotne. Od Ringa, ringa, raja pa do cele Prešernove Železne ceste so otroci skoraj tekmovali, kdo se bo bolj postavil pred Miklavžem. Seveda se je Miklavž v imenu njegovih faranov spomnil tudi p. Damijana in ga obdaril, on pa se je tokrat z bolj hripavim glasom (bolezn tudi župnikom ne prizanese) zahvalil vsem, ki so pripravili to pristrčno srečanje.

Po Miklavževi poslovitvi se je Irena postavila s svojim pesniškim talentom, Andreja in Martina pa s pevskim. Vrhunec vsega je seveda bil nastop slovenske folklorne skupine Encijan, ki je bila pred nekaj leti ustanovljena na pobudo p. Damijana, in ubrano petje mešanega komornega zbora Slovenija iz Züricha. Ta je kot prvo zapel prav za srebrno slavje prirejeno pesem. Zaradi vztrajnega ploskanja prisotnih so jih pevci „moral“ zapeti kar še nekaj. Z željo, da bi naš slavljenec še mnoga mnoga leta ostal in deloval med nami, je bil uradni del praznovanja končan.

Po odlični večerji, ki so jo zopet pripravile pridne roke naših „Oltencank“ in njihovih pomočnikov, smo bili vsi dobro razpoloženi in smo ostali v družbi pozno v noč. Vmes sta nas pa razveselila še v Wildecker Herzbuben preoblečena Rene in Tilčka.

Ob odhodu smo si zaželeli lepe božične praznike in vso srečo, predvsem pa zdravja in miru in novem letu 1992.

T. Ž.

Naslednji dan, na nedeljo 8. decembra, je bilo miklavževanje še v Solothurnu oz. v Biberistu. Ob 15^h je bila v župnijskem domu maša, nato pa v naši že dolgoletni „martinovanjski“ dvorani gostišča St. Urs srečanje Miklavža z otroki, ki so korajžno pokazali svoje pesemsko in pevsko znanje. Dobra postrežba je bila odlični sad dela pridnih rok, splošno razpoloženje je pa nekako zasenčevala negotova prihodnost glede evropskega priznanja Slovenije in Hrvaške, kakor tudi glede miru...

glasiti: *Ker so predvojni komunisti — torej ne le povojni — od prve sekunde oboroženega odpora proti okupatorju načrtovali revolucijo v imenu Stalina, je bil „NOB“ po svoji objektivni vrednosti zločin.* Kot takšen bo tudi šel v popravljeno zgodovino.

● Kmecl: *NOB je bil veliko ustvarjalno dejanje in velik trenutek slovenskega poguma ter navdih vseh slovenskega naroda in tak bo ostal zapisan v zgodovini.*

Pravilno po mojem mnenju: *NOB je bil v očeh mnogih Slovencev res to, v resnici pa je bil velika partijska prevара; partijsko vodstvo — predvsem Kardelj in Kidrič — je izrabilo skrajno težaven položaj okupiranega slovenskega naroda in sprožilo brutalno revolucijo za to, da pride na oblast. Pri tem se mu ni smilila slovenska kri. To, kar dela danes srbska vojska na Hrvaškem, je točna kopija tistega, kar je slovenska partija delala med vojno v Sloveniji. Gospod Kmecl bi to že lahko vedel.*

Jože Virent, Postojna — SLOVENEC, Ljubljana, 21. 9. 91.

prezračevanje

NE STRINJAM SE Z DR. KMECLOM

Na tradicionalnem srečanju borcev Kozjanskega je govoril tudi član predsedstva RS dr. Matjaž Kmecl. Njegove misli pa so potrebne popravkov.

● Kmecl: *Kaj ima 1500 kozjanskih žrtev, ki so padle za svobodo Slovenije, opraviti, recimo, z roškim pobojem? Nič.*

Vprašanje bi se po mojem glasilo pravilno: *Kaj ima 1500 kozjanskih žrtev, ki so padle za zmago revolucije, opraviti, recimo, s slovensko svobodo?* Nič. Seveda so te žrtve mislile, da se bojujejo za slovensko svobodo in v tej njihovi dobri veri je njihova veličina. Kot kristjan sem prepričan, da jih je za njihovo žrtev Bog poplačal. Dejansko pa so se partizani bojevali — pod krinko boja proti okupatorju, za kar najbrž večina njih niti ni vedela — proti Slovincem za uvedbo totalitarizma v imenu „velikega Stalina“, kar je partija

v začetku revolucije sama razglašala na vsa usta v svojih glasilih. Zakaj ji ne bi verjeli? (Menda le še g. Stjenka ne ve, da je šlo za revolucijo, kakor se je sprenevedal pri okrogli mizi na TV lani konec oktobra.) Revolucija je pobila neprimerno več Slovencev kot tujcev — kakšno dokazovanje nam je za to še potrebno?

● Kmecl: *In zato je greh zoper slovenstvo, če naš NOB preprosto ponižujemo v boj med komunizmom in domobranstvom.*

Stavek bi se po mojem mnenju moral glasiti: *In zato je greh zoper slovenstvo, če našo revolucijo preprosto povišujemo v NOB.*

● Kmecl: *Če so povojni komunisti... delali različne krivice in neumnosti, to še ne pomeni, da je bil NOB krivica in neumnost enake vrste, samo zato, ker so ga vodili isti ljudje.*

Stavek bi se po mojem mnenju moral

SAMOUPRAVNA MISELNOST

Rezultati slovenskega gospodarstva so znani. Kje so pravi razlogi za takšno stanje?

Razlogi so politični (v okviru bivše Jugoslavije), mednarodnopolitični (neustrezno ravnanje Evropske skupnosti v odnosu do Jugoslavije) in notranje-politični položaj v Sloveniji.

Primeri organiziranih kraj premoženja v družbeni lasti nam kažejo dejansko izvajanje oblasti v podjetjih. **Kdo krade**, komu tisti pripada — vladi ali opoziciji — in do kdaj bo to trajalo?

Nekateri politiki se še vedno prena-rejajo in zgražajo nad zamenjavami „rdečih“ direktorjev. Toda kdor o razmerah v podjetjih kaj ve in hoče vedeti, tem politikantskim sprenevedanjem ne naseda. Kajti dobro so znana številna podjetja, bivši sozdi ali ogromni tozdi, ki so s 3000 delavci v 15 tozdi in z zastarelo netržno miselnostjo vodilnih še danes v rokah istih direktorjev. Zato že ravnar na strehi vedo, „samou-

pravni direktorji" ne marajo tržnega gospodarstva in tržne logike, ker bodo raje še naprej samoupravno (sami) odločali o družbeni lastnini in si jo brez nadzora prilaščali.

Do sedaj je bilo že več modelov prehoda iz družbene v privatno lastnino. Marković je podarjal podjetja delavcem prek internih delnic, dr. Mencinger je ponujal cenen nakup podjetij v več letnih obrokih s popusti in nakupom iz dobička podjetja, dr. Ribnikar pa s sistemom prednostnih delnic Skladu za nakup že z nakupom 10-odstotnega deleža ponuja upravljanje s celotnim premoženjem.

Nobeden od teh predlogov ne vzdrži tržno naravnane logike, tudi „ob upoštevanju izgovorov avtorjev o poznavanju posebnih razmer slovenskega gospodarstva“ ne. Tudi to je le **demagogija**. Model vlade predstavlja prilagoditev slovenske zakonodaje logiki in standardom tržnega gospodarstva.

Tomaž Gašperlin — SLOVENEK, Ljubljana, 22. 11. 91.

ALI SMEMO POZABITI?

Nemalo preseneča zadržanost slovenskega parlamenta in vlade, ki na vse večja podtikanja in obtožbe predvsem nekaterih opozicijskih strank in sindikatov ter javnih medijev, pri čemer največ škode povzroča TV, da so oni — parlament in vlada — krivi za vse hitrejše propadanje slovenskega gospodarstva, ne zna odločno odgovoriti ali pa to stori prepozdno.

Največ je takih, ki so se zvito vrinili v novo oblast ali se potajili. Ko so ugotovili, da revanšizma ne bo, lezejo iz svojih lukenj in zahtevajo demokracijo predvsem zase. Zahtevajo ohranitev svojih privilegijev. Zavlačujejo sprejetje zakonov, za počasnost in vse drugo pa obtožujejo vlado.

Tudi v sedanji slovenski vodilni strukturi so posamezniki, ki so se pred volitvami slabo prebarvali. Pod barvo, ki se že izpira, se kažejo lise prejšnje. Medtem ko krivulja slovenskega gospodarstva še naprej lezla navzdol. Zakaj? Menda nismo že pozabili, da je za to **kriva 45 let trajajoča enopartijska diktatura**.

Pomisli je treba samo na največji greh komunizma, na ustvarjeno veliko premoženje — družbeno lastnino brez lastnika, gospodarja. Odpravljanje tega izvirnega greha, krivice, bo mukotrpno. S preobrazbo lastništva bo težko ne povzročiti novih krivic. Proizvodnja te lastnine, npr. v industriji, je majhna predvsem zaradi zastarelosti tako proizvodnih sredstev kot tehnologij, tržne neprodornosti, prevelikega števila zaposlenih.

Cestno omrežje s sosednjimi državami ni zgrajeno. Vlaki vozijo počasi. Po številu telefonov na prebivalca smo pri dnu evropske lestvice in še bi lahko naštevali. Omenjeno stanje v gospodarstvu kakor tudi veliki zunanji dolгови so **dediščina prej vladajočega režima**.

Mogoče je najbolj žalostna zapuščina naša psihična otopelost, apatičnost. Krivoverna vzgoja vrednotenja človekovega bitja in žitja je tudi del zapuščine 45 let trajajočega siljenja nad zdravim razumom.

Še naprej zapeljevati lahkoverne, malodušne in zbegane ljudi, razglašati sedanjo vladajočo ekipo za nesposob-

no, pri tem pa zarotniško in potuhnjeno valiti nanjo krivdo za vse sedanje in prejšnje zlo, je **krivično in nemoralno**.

Vsi ti lažni oznanjevalci, idejni nasledniki komunističnega duha so ob prvih kolikor toliko svobodnih volitvah obljubljali, da bodo iz močvirja pomagali vleči voz slovenskega gospodarstva, ki se je pogreznil pod bremenom nevzdržne diktature. V zelo kratkem času so na to pozabili. Dviganje voza prepuščajo novi oblasti in jo pri tem zmerjajo, da je nesposobna.

Marjan Bohinc, Celje — SLOVENEK, Ljubljana, 25./26. 11. 91.

ODGOVOR STRANKI DRUŽBENE PRENOVE IN CIRILU RIBIČIČU

V svojem pisanju pišete, da je predsednik vlade Peterle nagnil slovensko ladjo na desno. Že mogoče, vendar ne smemo pozabiti, da so jo vaši predniki in tudi vi z njimi tako nagnili na levo, da se je že začela potapljati. Kakšno ravnotežje iščete? Pa menda ne spet „realsocialistično“?

Sedaj vam gre na roko demokracija.

verujem — pomagaj moji neveri!

(nadaljevanje s strani 5)

so sicer med seboj zelo različne, a so si edine v enem: v prepričanju, da je človek sam sebi uganka, na katero ne more sam odgovoriti. V veri se človek počuti bolj nošen od nečesa ali nekoga višjega, od svetega in božjega. Temu se ima zahvaliti za vse. To mu daje občutje varnosti. V verskih obredih so ljudje najdevali tisočletja dolgo moč za sprejemanje veselja in trpljenja, dobrega in zlega, življenja in umiranja, in še danes nudijo vere milijonom ljudi življenjski smisel in oporo, temelj in cilj.

Že v preteklosti so se vedno znova pojavljali ljudje, ki so postavljali vero v Boga pod vprašaj. Z razsvetljenstvom 18. stoletja se je kritika vere poostрила. Do množičnega brezboštva in do poskusa zgraditi družbeno življenje na brezbožnem temelju je prišlo konec

preteklega stoletja. Človeku se je zdelo, da lahko svet sam pojasni in uredi. Boga so proglasili za mrtvega.

Verni bi si morali izprašati vest, koliko smo sami s svojim napačnim ravnanjem ustvarjali krivo podobo vere. Ateisti pa bi si morali izprašati vest, koliko niso protestirali le proti verskim zlorabam, ne pa proti veram.

Trenutno se kaže na vseh delih sveta zopetno prebujenje verskih vprašanj. V primerih zatiranja in preganjanja je vera pogosto zadnje zatočišče svobode. Kjer ni nobene vere, si ljudje pogosto naredijo nadomestne vere. To je znamenje, da so vere danes vse prej kot na tem, da umrjejo. Očitno mora imeti človek vero, saj je sam sebi uganka, ki je ne zna sam rešiti. Zato ni mogoče verskih vprašanj odpraviti z zamahom roke. Slejkoprej je treba o njih premišljevati. V sedanji krizi človeštva utegnejo biti odgovori, ki jih daje vera, končno tisto edino potrebno in tisto, ki bo stisko odpravilo.

● **OSEBKOVE ODVISNIKE SPREMENI V NAVADNE OSEBKE.**

Primer: Zaželeno je, da se udeležiš zabave. Zaželena je tvoja udeležba na zabavi.

- Ali bo avtobus prišel pravi čas, je še negotovo.
- Začelo me je dolgočasiti, da poje-mo vedno iste pesmi.
- Ni mi jasno, kaj misliš.
- Zanima me, koliko je zvezd na nebu.
- Jasno se je slišalo, kako je počilo.

● **SPREMENI NAVADNE OSEBKE V OSEBKOVE ODVISNIKE.**

Primer: Kupce je razjezilo zvišanje cen. Kupce je razjezilo, da so cene zvišali.

- Resnicoljubni si ne maši ušes.
- Lenuh sam sebi čas krade.
- Lažnivec tudi krade.
- Zelo bi me razveselil tvoj obisk.
- Zaslišalo se je šumenje dežja.

● **VPRAŠAJ SE PO ODVISNIKIH V NASLEDNJIH POVEDIH.**

- Kdor laže, ta krade.
- Kdor se enkrat opeče, vedno od ognja steče.
- Kogar je kača pičila, tisti se boji zvite vrvi.
- Kdor hitro da, dvakrat da.
- Skrbelo me je, če se bom pravi čas zbudil.

● **SPREMENI PREDMETNE ODVISNIKE V NAVADNE PREDMETE.**

Primer: Povej mi, kaj meniš o vladi. Povej mi svoje mnenje o vladi.

- Sprašujem se, ali je to res.
- Vem, da je Blaž vesel.
- Težko smo čakali, da se bo mama vrnila iz bolnišnice.
- Marijan je s strahom poslušal, kako je brnel zobozdravničin vrtni strojček.
- Zaslišal sem, da je na podstrežju nekaj zaropotalo.

● **IZBERI OBLIKO SKLONA, KI JO POGOSTEJE SLIŠIŠ.**

- Nastopil je fant z dvema belima (mišma — mišima).
- Branjevka je (kokošma — kokoši-ma) zvezala noge.
- Tanja se je približala (živalma — živalima), da ju nakrmi.
- Tomaž je omahoval med obema (možnostma — možnostima).
- Resnica je med obema (skrajnostma — skrajnostima).

● **SKLANJAJ NASLEDNJE MNOŽINSKE SAMOSTALNIKE.**

- Gosli, jasli, obresti, prsi, sani, smuči.

● **POSTAVI ŽENSKA IMENA IN PRIMKE V USTREZNE SKLONE.**

Pravilo: Ženska imena in priimki, ki se ne končujejo na -a, se ne sklanjajo.

- Svojo prvo zgodbo je poslal urednici (Zofka Kveder).
- Dobil sem podpis (Ilka Vaštetova).
- Všeč so mi povesti (Mira Miheličeva).
- Pa tudi pisanje (Mimi Malenškova).
- Ali si videl (Ingrid Bergman) v filmu Komu zvoni?

● **POSTAVI NASLEDNJE SAMOSTALNIKE V MNOŽINO.**

- Črevo, drevo, kolo, oje, oko, pero, slovo, telo, uho.

● **POSTAVI NASLEDNJE SAMOSTALNIKE V 2. SKLON MNOŽINE.**

- Debla, jadra, morja, moštva, okna, pisma, poslopja, pročelja.

● **SKLANJAJ SAMOSTALNIKA tla, drva.**

● **ZAMENJAJ DOVRŠNIKE Z NE-DOVRŠNIKI.**

- Primož, ne vrzi kamenja!
- Stori počasi!
- Kaj rečeš k temu?
- Priporočim se za ponoven obisk.
- Ne vzemi si tega k srcu!

● **RAZREŠI OKLEPAJE, TAKO DA ZVEŽEŠ PREDLOGE Z ZAIMKI.**

- Nikar se ne jezi na (on).
- Malo je manjkalo, pa bi prišel pod (on).

- Za (on) je rad skrbel.
- Vsakdo rad misli predvsem na (sebe).
- Vse dopoldne se je držala za (sebe).

● **RAZREŠI OKLEPAJE, TAKO DA ZVEŽEŠ PREDLOGE Z ZAIMKI.**

- Pokazala je na (on).
- Čez (ona) ni rekel žal besede.
- Pritisnil ga je ob (sebe).
- Ni vedela, kaj bo še prišlo nad (ona).
- Čez (jaz) je imel veliko povedati.

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **ZANIKANJE:** Nisem zadovoljen. Sedaj nimamo miru. Nočem spati. Brede ni tu. Ne vidim Tatjane.

● **ZANIKANJE:** Marko še ni prišel domov. Ne moremo ti pomagati. Ničesar mu nisem obljubil. Nihče ni prišel. Ne pokaži tega dedu.

● **VPRAŠALNE, VELELNE, ŽELELNE POVEDI:** Ali dela Tonček ptičjo hišico? Tonček, delaj ptičjo hišico. Naj Tonček dela ptičjo hišico. — Ali snaži Andreja drsalke? Andreja, snaži drsalke. Naj Andreja snaži drsalke. — Ali maže Marta smučke? Marta, maži smučke. Naj Marta maže smučke. — Ali delajo otroci sneženega moža? Otroci, delajte sneženega moža. Naj otroci delajo sneženega moža. — Ali je Vid s kepo zadel drevo? Vid, zadeni s kepo drevo. Naj Vid zadene s kepo drevo.

● **VPRAŠAJ:** Zakaj me sprašuješ, kaj mi je?

● **NEGOTOVOST:** Najbrž mi bo sveti Miklavž prinesel drsalke. To je menda zajčja sled. Mislim, da vse praznike ne bo snežilo. Gotovo je imel sosed prste vmes. Stane bo menda že znal zamenjati varovalko.

● **BESEDE NEGOTOVOSTI:** Goto-vo. Menda. Baje. Bo. Po mojem mnenju.

● **BOLJ NAVADNE BESEDE:** Bil sem hudo lačen. Zelo je bil siten. Vanda je čudovita. Jaka spet veliko govori. Ta se kar naprej smeje.

● **POVEDI BOLJ OBIČAJNO:** Zvezke položite na klop. Spusti me, če

ne te bom premikastil. Kaj se boš norčeval iz mene? Kaj bo tista Katra! Včeraj je prišla teta.

● **NAVADNI BESEDNI RED:** Tvoj poet vije Slovincem nov venec. V sanjah plane kvišku kakor jelen. O, spomin zlatih dni me vleče na planine. Tam ob bregu se ziblje čoln. Ne trosi na mojo pot dišečih rož.

● **RAZREŠENI OKLEPAJI:** Le nje-ga poglej, kaj boš vedno samo nas obira! Če se boš njej zameril, boš lahko kar pobral šila in kopita. O njem sva že govorila, zato zdaj samo nekaj besed. Brez vaju bomo lahko opravili, kar doma ostanita. Brez njih dveh se nikoli ni ganil od doma.

● **DVOJINA IN MNOŽINA:** Oni se ne bosta uklonili. One se ne bodo uklonile. — Brez njiju ni mogel živeti. Brez njih ni mogel živeti. — Le njima bom izročil knjigo. Le njim bom izročil knjigo. — Kar njiju poglej! Kar nje poglej! — Pri njima sem pozabil uro. Pri njih sem pozabil uro.

● **PRAVA MOŽNOST:** Saj sem ti rekel, da ga nikar ne draži. Le poglej ju, kako sta umazana. Če se njega ne boš usmiliti, se vsaj njegove matere! Prav rad te vidi.

● **POPRAVLJENE NAPAKE:** Ne da bi pisal, brez kakršne koli škode je odpovedal službo, čisto prazen je šel na pot, neslišen, brezkraden, brezsmisel, brezno, brezposeln, brezskrben, brezsmisel, brezupen, brezvezen.

● **POPRAVLJENE NAPAKE:** Bridkost, brin, brina, brišoč, brizganec, bršljan, bruhati, bruto; brž ko bo mogoče (kakor hitro bo mogoče); bucika, buljiti, burkle, buržoazija, buteljka.

Vsakdo, ki misli, da ga je nekaj v hlačah, lahko kritizira vsepovprek. Kako je bilo po „revoluciji“? Kdor se je zdel „vašim“ prenevarjen, je **čez noč izginil**. Vaše delo poznamo, zato pustite, da tudi kdo drug kaj naredi.

To so znana dejstva, kar ste napisali, vendar nočete napisati: zaradi tega in tega je prišlo to in to: omeniti bi morali komuniste in vas, preimenovane, kar pa vam ne gre od rok. Najlažje je metati polena in govoriti. Iz Slovencev ste naredili to, kar smo: da smo bili tihi, ste nas „zalagali“ z denarjem, stanovanji, službami . . . **Od parol pa se ne dá živeti:** „Bodočnost je v tovarnah, kmetstvo je preživelo“ — preživel je socrealizem in utopično gospodarstvo!

Državljanom niste nikdar povedali resnice, temveč le **oguljene fraze**, zdaj, ko bi bilo treba korenito odrezati platno, pa kažete na zdajšnjo vlado. Samo pluralna in ekonomsko močna država lahko prinese boljši jutri! Zakaj blokirate sprejem lastninske zakonodaje? Ker bi izgubili! Pravite, da ne? Vlada je skoraj vse spremembe upoštevala, ko pa bi zbor združenega dela moral o tem razpravljati, se nič ne zgodi — samo polena lete! Slovenci menda tega nočejo videti, sicer pa tudi ne morejo, saj so še vsa občila v vaših rokah. Direktorji so še isti, kot so bili. Kako so do stolčkov prišli, pa vemo: „**moralnopolitična neoporečnost**“. V trenutku, ko bi ne bilo več vaših direktorjev, bi se vam vse podrlo.

Časi komunizma in realsocialističnih pogledov na svet ne koristijo ljudem, ampak samo tistim, ki oblast držijo v rokah z gesli in orožjem. Prehajamo v nov čas, ki nam je poznan samo z obiskov čez mejo in iz gledanja tujih TV postaj.

Hvala za besedo, ki mi je bila v prejšnjih časih dostikrat kratena.

Igor Sladič — *SLOVENEK, Ljubljana, 25. 11. 91.*

V DEMOKRACIJI ENOUMJE SPLOH MOŽNO NI!

Najbrž ni treba dokazovati, da je bilo pri nas pred volitvami v večstrankarski tridomni parlament enoumje. Trajalo je 45 let in je dodobra počistilo na vseh

prezračevanje

(nadaljevanje s 13. strani)

upor, je bilo to vodstvo Slovenske ljudske stranke, ki je v tem času ustanovilo **Slovensko legijo**, polvojaško organizacijo za boj proti okupatorju.

Če vseeno zamižimo na obe očesi in sprejmemo doslej oznanjano resnico, da je bila ta dan res ustanovljena OF slovenskega naroda, moramo vseeno vedeti, da ni šlo za zbor, v katerem bi bili zastopani legitimni predstavniki slovenskega naroda, ampak je kot stranka nastopila samo KPS, ki ni posedovala nobenega demokratičnega izkaza in je bila številčno neznatna, bolj **organizacija profesionalnih revolucionarjev**, drugi pa so bili strankarski disidenti (krščanski socialisti, sokoli) ali posamezniki iz kulturnih vrst (Kozak, Vidmar).

Ta fronta se je šele po napadu Hitlerja na Sovjetsko zvezo postavila na stran Sovjetske zveze in se oklicala za OF, ki ni skrivala svojih revolucionarnih ciljev. Vse to je sprožilo državljansko vojno in usodno razklatlo Slovence. Posledica je bila uveljavitev komunističnega totalitarizma.

vodstvenih položajih z vsemi, ki so bili kakorkoli politično oporečni. Od vojske, kjer so bili častniki od vodnika do generala obvezno vsi v partiji, do plavalnega kluba ali pevskega društva, kjer je partija — vedno prisotna — spremljala aktivnosti in pazila na morebitne odklone od začrtane linije. Zlasti v šolstvu, sodstvu, javnih medijih, kulturi, državni, republiški pa tudi občinski upravi, vse do krajevnih skupnosti je bila pripadnost KP obvezna.

Spomnimo se samo besed blagopojnega maršala, ki je v svojem govoru priporočil sodnikom, naj ne sodijo po zakonih, ampak po svojem partijskem prepričanju. Spomnimo se tudi upokojenca Franca Šetince, ki je kot vodja slovenske KP poudaril, da v šolstvu nepartijci nimajo kaj iskati in naj si izberejo drug poklic. Mnogi so bili prisiljeni to tudi storiti.

Preden bo torej slovenski parlament uzakonil praznik, ki poveljuje razcep v slovenskem narodu, naj temeljito razmisli. Praznovanje tega praznika bo še dolga leta videti kot letos, ko smo se Slovenci razdelili na dve sovražni polovici.

Če tisti, ki zahtevajo, da 27. aprila ne smemo pozabiti, želijo svoj praznik, naj mu dajo širši pomen in naj ga imenujejo **Dan slovenske upornosti**, obenem pa naj si izberejo primernejši datum. Na ta dan bomo slavili kmečke upore, Trubarja, Maistrove borbe, upor proti napadalcu v letošnji poletni vojni, pa tudi upor proti okupatorju med 2. svetovno vojno.

Pošteno in prav bi bilo, da v duhu sprave proglasi svoj praznik tudi druga stran, ki je bila sicer 1945 uničena. Najprimernejši bi bil 8. julij kot obletnica pravne slovesnosti na Rogu 8. julija 1990. leta. Lahko ga imenujemo **Praznik sprave**, čeprav resnične sprave naše in še nekaj naslednjih generacij ne bodo dočakale. Nam bo ta dan pomenil dan življenja s sprtostjo, ki jo vsi čutimo, ki pa jo bomo skušali civilizirati in označevati na civilen način.

Izvršni odbor Nove slovenske zaveze

SLOVENEK, Ljubljana, 20. 11. 91.

Rezultat tega enoumja je bil, da so vse ustanove prečistili, vse ključne položaje pa so zasedli socializmu in komunizmu predani aparatčiki. Ko so se začeli na samoupravnem nebu kazati temni oblaki gospodarskega propadanja, je vsemogočni partijski center vrgel v javnost odrešilno besedo: **revanšizem**. Res je bilo v začetku nekaj strahu, da trik ne bo uspel, toda kaj kmalu se je pokazalo, da zamisel partije ni bila slaba.

Vse je ostalo tako kot prej. Nadaljevalo se je, vedno bolj korajžno, poučdarjanje zaslug in izkušenj polstoletnega obdobja z jasnimi predlogi za naprej.

Seveda so bili tudi nekateri izjemni primeri, da je nova oblast skušala zamenjati kakšnega bivšega partijskega sekretarja, toda takrat se je sprožil ves starejši in mlajši partijski aparat in se

s profesionalno zagnanostjo postavil v bran svojega podanika, proti revanšizmu, proti novemu enoumju.

Vedno me zabava, ko šolani ljudje **govorijo o enoumju v parlamentarni demokraciji**. Potem so vse države Evrope enoumne. Zanimivo je predvsem to, da so vsi aparatčiki, ki so bili na svoje položaje postavljeni v enoumju totalitarnega titovskega režima, odločno proti temu, da bi jih „novo enoumje“ kako prikrajšalo. Refren, ki ga vztrajno ponavljajo, pravi, da prejšnjega enoumja ne sme zamenjati novo.

Drago Dolenc — SLOVENEK, Ljubljana, 26. 11. 91.

MIKLAVŽ, BOŽIČEK ALI DEDEK MRAZ?

Sv. Miklavž je kot naša kulturna dediščina bolj poznan v srednji Evropi, božiček pa v severni, se pravi evangeličanski. Oba sta kulturno izročilo krščanske civilizacije, kateri Slovenci pripadamo. Dedka Mraza pa v Evropi ne poznajo.

Leto ali dve po drugi svetovni vojni je takratna boljševistično komunistična oblast prepovedala Miklavža in ga nadomestila z dedkom Mrazom. S tem je **dedek Mraz postal boljševistično komunistična relikvija** in nikakor ne more biti del kulture ali kulturnega izročila.

B. P., Škofja Loka — SLOVENEK, Ljubljana, 27. 11. 91.

ZMERAJ NOVI POSKUSI MANIPULACIJE S SLOVENCIM

26. novembra smo prek slovenskega radia, ki je praviloma komunistično oziroma opozicijsko trobilo (kot tudi ostali medijski centralni prostor), slišali, da **„SDP (Stranka družbene prenove, bivša KPS) najostreje kritizirala vladu**. To seveda ne bi bilo nič novega, saj opozicija kritizira nenehno in neumorno, kar se je Slovincem že do kraja priiskutilo.

Najbolj značilno za to kritiziranje je predvsem to, da **kritizirajo prav tisto, kar so sami povzročili** oziroma še povzročajo. Prav smešno je, da so sporočili, kako imajo svoj dober go-

spodarski program in vlado strokovnjakov ter da bodo zbili inflacijo in odpravili brezposelnost.

Oprostite, tovariši, toda Slovenci se še spominjamo stokrat preplačanih čevapčičev, denarja z dolgo vrsto ničel, vsesplošne kraje kot nacionalnega športa in korupcije kot lepotnega dodatka.

A. Ružič — SLOVENEK, Ljubljana, 29. 11. 91.

PREMIER IN POLOVICA EVROPE

Menim, da je **Braco Rotar** v svojem zadnjem članku (DELO, 30. 11.) preoračil vse meje dobrega okusa. Premiera Peterleta je napadel s prav iracionalnim cinizmom in mržnjo. Njegov članek ni drugega kot eno samo premetavanje besed, polno nejasnih **podtikanj, polresnic in laži**. Predvsem skuša Peterleta poniževati in smešiti. Najnižje pa se spusti z napadom na Peterletovo nagnjenost do družinskega petja. Slovenski mediji so polni novic o opozicijskih voditeljih, kako simpatično igrajo (sicer zelo „proletarski“ šport) tenis ali sodelujejo na izborih lepotic. Če Peterle propagira družinsko petje, pa je to za nekatere očitno nekaj nezaslišanega ali vsaj zasmehovanja vrednega.

Kot državljani Slovenije lahko **svojega premiera spoštujem** iz več razlogov. Je eden zelo redkih (slovenskih) politikov, ki **nima nikakršnega madeža v preteklosti**. Nazorijo je strpen. Svojih nazorov tudi ni nikoli kameleonsko spreminjal, čeprav očitno zna prisluhniti mnenju drugega. Deluje mi skromno in pošteno, kar ni ravno pogosta lastnost med (slovenskimi) politiki. Ne glede na vse golide mržnje, ki jih zlivajo nanj nekateri drugače misleči, ne reagira ne strpno in sovražno. Verjetno smo zato priča paradoksu. Skoraj vsi mediji poročajo in pišejo o njem pretežno slabo, po javnomnenjskih anketah pa vseeno sodi med bolj priljubljene politike.

Ena najbolj absurdnih stvari je Rotarjevo zasmehovanje Peterleta v zvezi z nepriznanjem samostojnosti Slovenije. **Za priznavanje Slovenije** se v Evropi najbolj borijo „konservativne“ stranke **krščanske demokracije**. Brez dvoma je to tudi Peterletova zasluga. Na drugi

strani pa je ravno „napredna“ evropska levičarska srenja do sedaj še vedno poskrbela, da so „konservativce“ preglasovali in s priznanjem ni bilo nič.

Jasno pa mi je še nekaj. Peterle je očitno uspešno vodil slovensko vladu glede osamosvojitve in obrambe v junjski vojni. Bojim pa se, da bi bili mogoče še danes v okviru SFRJ z vsemi posledicami, če bi na volitvah zmagala sedanja opozicija in bi bil tako premier izbran iz njihovih vrst.

Rotar današnjo draginj, brezposelnost in inflacijo pripisuje premierovi nesposobnosti. Kje v nekdanji realsocialistični Evropi imajo danes premiera, ki bi gospodarstvo bolje vodil iz propadlega socializma „nazaj“ v tržno ekonomijo? Povsod jim gre večinoma še precej slabše. Pa ne zaradi nesposobnih premierov, ampak zato, ker poti iz komunizma ni še nihče uspešno prehodil. Realsocialistične miselnosti se namreč ne dá spremeniti v letu dni.

Fedor Čuk, Ljubljana — DELO, Ljubljana, 7. 12. 91.

Pismo bralcev

NASTOPI ANSAMBLA „GALLUS CONSORT“

Novembra je Gallus Consort iz Trsta večkrat nastopil v Franciji (Pariz, 15. 11. 91), Belgiji (Maasmechelen, 17. 11. 91; Leuven, 18. 11. 91) in v Nemčiji (okolica Stuttgarta, 23. in 24. 11. 91).

Modern rock glasba si je osvojila zlasti mladi svet. Ansambel sestavljajo oče Miloš Pahor (flavta traversa, flavta dolce), soproga Dina Slama (alt, cembalo) in hčerka Irena Pahor (viola da gamba, flavta dolce).

Med turnejo so izvedli tri različne programe, odvisno od publike, ki se je zbrala. Doživeli smo čudovite trenutke.

Povsod je bila publika zelo navdušena.

Zahvaljujemo se v imenu vseh Slovincem za obisk družini Pahor in vsem, ki so pri organizaciji pomagali.

*Svet slovenskih krščanskih izseljencev v Evropi
Maasmechelen, Belgija*

oglasi

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

IZŠLA JE KNJIGA

STANE KOS

STALINISTIČNA
REVOLUCIJA
NA SLOVENSKEM
1941—1945

II

Nepristranski opis druge polovice medvojne doživetja v Sloveniji. Knjiga opisuje čas od septembra 1943 do maja 1945. Obsega 272 strani. Stane 30 mark. Dobi se na naslovu: Mohorjeva družba, Viktringer Ring 26, A-9020 Celovec.

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● Na Ponikvah pri Šentjurju ugodno prodam hišo s hlevom in zemljo v izmeri 14 x 20 m (podkletna hiša); hlev 10 x 7 m in zemlja 50 arov. Deset minut oddaljena od železniške postaje Ponikva. Zelo primerna je za kmečki turizem, ker je na lepi sončni legi in v mirni samoti. — In-

formacije: Franc Horjak, Osredok 15 a, 63230 Šentjur. Telefon soseda: 063 - 741 518.

● SLOVENKA, 46 let, ki živi v Nemčiji, želi spoznati poštenega Slovenca. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, ki so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 1/92).

● Ugotavljanje „bolezni“ na osnovi aure in zdravljenje z bioenergijo, brez tablet. Tako zdravljenje je v svetu zelo uspešno in znano. Tel. Slovenija 0038 - 61 - 57 94 70; tel. Švica 0041 - 42 - 31 00 32; tel. Nemčija 0049 - 71 31 - 32 483.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

vsaj majčkeno se nasmejkate

V času prejšnjega enoumja je šel mož na kuharski tečaj.

Po enem mesecu ga vpraša žena: „Ali že znaš speči palačinke?“

„Ne še.“

Po drugem mesecu ga spet vpraša: „Ali že znaš speči palačinke?“

„Ne še.“

Po tretjem mesecu ponovi vprašanje: „Ali že znaš speči palačinke?“

„Ne še.“

„Ja, kaj pa potem tam počnete?“
„Zdaj smo šele pri oktobrski revoluciji.“

o

Mama si je nataknila gumijaste rokavice.

Sinko jo opazuje: „O, to je pa zelo praktično: roke si sedaj lahko umiješ, ne da bi si jih zmočila.“

o

Učitelj: „Na svetu smo zato, da delamo ljudem dobro.“

Učenec: „In zakaj so potem oni na svetu?“

o

„Pusti že mačko pri miru in ne vleci je za rep!“

„Saj je ne vlečem. Jaz jo samo držim za rep, vleče pa ona.“

o

„Ata, Blaž me je s tvojim čevljem po glavi!“

„Blaž, kolikokrat ti bom moral še reči, da pusti moj čevlji pri miru?“

o

**Tudi Slovenci
imamo svoj
Černo bil. Krško.
Po rusko
pa Černo bo.**

Starejša dama vpraša na ladji kapitana: „Ali se takšna ladja večkrat potopi?“

„Ne, milostljiva, le enkrat: potem ostane največkrat spodaj.“

o

„Sedaj imamo tudi mi barvni televizor, 40 krat 60.“

„Velikost ekrana?“

„Ne, mesečni obroki.“

o

„Moja žena si sme za svoj god želeti, kar si hoče.“

„In kaj si želi?“

„Že deset let kožuh.“

o

Gospa hoče kupiti za svojega psička skodelico za vodo.

„Ali naj bo z napisom ‚Za psa?‘“

„Ni potrebno. Pes ne zna brati, mož pa vode itak nikdar ne pije.“

o

„Kako si shujšal!“

„O ne, le preširok suknjič sem si kupil.“

o

Zdravnik bolniku: „Ali trpite kdaj zelo hudo željo?“

„Ne, tega si nikdar ne dovolim, da bi prišla stvar tako daleč.“

o

Optik poučuje novega vajenca: „Ko daš stranki očala, rečeš: ‚Štiristo tolarjev.‘ Če nič ne odvrne, dodaš: ‚Toliko je okvir in delo. Leče so tudi štiristo tolarjev.‘ Če še nič ne pripomni, rečeš: ‚Vsaka seveda.‘“

o

Lovec prinese z lova zajca, ki ga je kupil pri drugem lovcu, ki pa že malo smrdi.

„Dobro, da si ga ustrelil,“ pravi žena, ki zaduha smrad, „bil je že skrajni čas.“

Pozno zvečer sta ostala v krčmi samo še dva bratca, ki sta pa bila že močno pod paro. In sta modrovala.

„Jaz popijem iz trilitrske steklenice v dušku dva litra vina.“

„Jaz pa štiri.“

o

Zdravnik pijančku pred operacijo: „Vaše truplo torej smemo po smrti uporabiti v znanstvene namene?“

„Seveda. Tako bom vsaj enkrat plaval v alkoholu.“

o

V manjšem kraju se je zgodila prometna nesreča. V hipu je množica obkolila žrtev. Časnikarju ni uspelo priti blizu. Na misel mu je prišla zvijača.

„Pustite me zraven,“ je začel kričati, „jaz sem oče ponesrečenca!“

Spustili so ga skozi. Ko je bil pri žrtvi, je videl, da je žrtev — osel.

o

Zdravnik: „Noga vas boli zaradi starosti.“

Bolnik: „Ne imejte me za norca! Druga noga je prav toliko stara, pa me ne boli.“

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 071-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Ludvik Počivavšek, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

(Tel. 0 72 29 / 88 3 56 - 3, samo ob petkih popoldne in ob sobotah).

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Herrengasse 6, A-6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 23 1 00 ali 05522 - 34 85-0).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22.01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, B-6200 Châtelineau (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Slovenski dom, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62, tel. 030 - 788 19 24.

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,

tel. 030 / 784 50 66.

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, Moltkestraße 119-121, 5000 Köln 1. (Tel. 0221 - 52 37 77).

Janez Modic, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Bogdan Saksida, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Stanko Gajšek, 8070 Ingolstadt, Feldkirchnerstr. 81. (Tel. 0841 - 59 0 76).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.
(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Marijan Bečan, Liebigstr. 10, 8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:
040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, Postfach 771, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32, Telefax 0041 1 / 303 07 88).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

KATOLIŠKO SREDIŠČE SLOVENCEV PO SVETU (Janez Rihar), YU-61001

Ljubljana, p. p. 121/III (Tel. 061 / 454 246)